

İDARE

Dahiliye vekâletinin aylık mecmuası

Yıl 9

Ağustos 1936

Sayı 101

RESMÎ KISIM

Tayinler.

Temmuz 1936 ayı içinde takdir edilenler.

İdare teşkilâtında yapılan değişiklikler.

Tamimler.

Tekaüt ve eytam aylıkları.

Aramızdan ayrılanlar.

GAYRÎ RESMÎ KISIM

Almanya'da Yeni Belediye Teşkilâtı

Çeviren: **Hasan Şükrü Adal**

Resmî Kısım**Tayinler****No. 12406**

Açık olan mahallî idareler umum müdürlüğüne nüfus işleri umum müdürü Faik Türelinin ve nüfus umum müdürlüğüne ikinci sınıf mülkiye müfettişlerinden Muhtar Akmanın tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

28/7/936

No. 12413

Samsun vali muavinliğine mülkiye müfettişlerinden Orhan Saminin, Malatya vali muavinliğine Polatlı kaymakamı Kudrettinin, Kastamonu vali muavinliğine Keskin kaymakamı Abdülkadir Şükrünün, Konya vali muavinliğine Ünye kaymakamı Feridunun ve Manisa idare heyeti azalığına Konya vali muavini Sezainin, Sivas idare heyeti azalığına Manisa idare heyeti azasından Vehbinin, Sivas idare heyeti azalığına Adana idare heyeti azasından Necibin, Sivas idare heyeti azalığına Göksün kaymakamı Mehmedin, Adana idare heyeti azalığına mülkiye müfettişi Feyzullah Sacidin, Adana idare heyeti azalığına Zara kaymakamı İslâm Feridin ve Mahallî idareler dördüncü şube müdürlüğüne Adana umuru hukukiye müdürü Dilâverin, seferberlik müdiriyeti birinci şube şefliğine Lice kaymakamı Celâlin, seferberlik müdiriyeti ikinci şube şefliğine

Akhisar kaymakamı Halilin naklen ve yeniden terfian tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memnudur.

30/7/936

No: 12414

Divriği kaymakamlığına Eruh kaymakamı Hayrinin, Yeşilova kaymakamlığına Alaca kaymakamı Sırrının, Gölköy kaymakamlığına Doğubeyazıt kaymakamı Murad Nihadın, Taşköprü kaymakamlığına Lüleburgaz kaymakamı Kemalın, Zara kaymakamlığına Mutki kaymakamı Bedrinin, Lüleburgaz kaymakamlığına Beyoğlu nahiyesi müdürü Suphinin, Mahallî idareler köycülük şubesi müdürlüğüne İskilip kaymakamı Bahanın, İskilip kaymakamlığına Nevşehir kaymakamı Nebilin, Tutak kaymakamlığına Sındırgı kaymakamı Muzafferin, Silifke kaymakamlığına Göle kaymakamı Vasfinin, Doğubeyazıt kaymakamlığına Seydişehir kaymakamı Ömer Fuadın, Seydişehir kaymakamlığına Tutak kaymakamı Celâlin, Kartal kaymakamlığına Şile kaymakamı Bahirin, Şile kaymakamlığına Seferihisar kaymakamı İhsanın, Bolvadin kaymakamlığına İzmir emniyet müdürü Feyzinin, Kocaeli mektupçuluğuna, Vakfikebir kaymakamı Fehminin, Giresun mektupçuluğuna Afyonkarahisar mektupçusu Azizın, Afyonkarahisar mektupçuluğuna Gediz kaymakamı Azizın, Muğla mektupçuluğuna eski Şavşat kaymakamı Hayrinin, Çoruh mektupçuluğuna Rize mektupçusu Cemalin, Rize mektupçuluğuna Arpaçay kaymakamı Mes'ut Kaninin naklen ve yeniden tayinleri tensip edilmiştir.

30/7/936

No. 12415

Eleşkirt kaymakamlığından Korkuteli kaymakamlığına

nakledilmiş olan Pertevin görülen lüzuma binaen vekâlet emrine alınması tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

30/7/936

No. 12393

Birinci umumî müfettişlik emniyet müşavir muavini Azminin Kemah kaymakamlığına, Kemah kaymakamı Akif Rahim Kocamanın Midyat kaymakamlığına, Divriği kaymakamı Adil Özelçinin Uşak kaymakamlığına, Çoruh mektupçusu Hüsnünün Hekimhan kaymakamlığına, Hekimhan kaymakamı Suphi Aktanın Arpaçay kaymakamlığına, Kangal kaymakamı Cemal Göktaşın Ardahan kaymakamlığına, Ardahan kaymakamı Sait Yücelin Gündoğmuş kaymakamlığına, Muğla mektupçusu Sabri Berkenin Pertek kaymakamlığına, Kartal eski kaymakamı Hamdinin Yenice kaymakamlığına, Kuşadası kaymakamı Haşim Günayın Eyüp kaymakamlığına, İstanbul sicil ve ticaret memuru Nailin Kuşadası kaymakamlığına, Beyşehir kaymakamı Talât Babaoğlunun Manyas kaymakamlığına, Menemen kaymakamı Rebi Karatekinin Gölcük kaymakamlığına, Ergani Osmaniye kaymakamı Emin Ergüvenin Menemen kaymakamlığına, Söke kaymakamı Niyazi Kızıllıoğlunun Meriç kaymakamlığına, Tire kaymakamı Şefik Yaşarın Ergani Osmaniye kaymakamlığına, Zanapa nahiyesi müdürü Hakkının Çermik kaymakamlığına, Çermik kaymakamı Adnan Sancağın Beyşehir kaymakamlığına, Ilgın kaymakamı Salâhaddin Kıpçağın Göynük kaymakamlığına, hukuk mezunlarından Bedrinin Ilgın (kaymakamlığına, Silifke kaymakamı Recai Türelinin Sarıyer kaymakamlığına, Beşiktaş kaymakamı Şevket Altınalevin Adalar kaymakamlığına, Pertek kaymakamı Sait Günün Kangal kaymakamlığına, İstanbul belediye ve idarei hususiye memurlarından hukuk mezunu Mahmut Nedimin Ünye kaymakamlığına.

İstanbul belediye ve idarei hususiye memurlarından hukuk mezunu Celâlin Tire kaymakamlığına, Sarıyer kaymakamı Rauf Demirtaşın Fatih kaymakamlığına, Bolvadin kaymakamı Rıza Rauf Ünalın Beşiktaş kaymakamlığına, Murad kaymakamı Nureddin Akkoyunlunun Çivril kaymakamlığına, Çivril kaymakamı Eşref Ergutun Muradiye kaymakamlığına, Karaburun kaymakamı Muzaffer Güvenin Patnos kaymakamlığına, Erciş kaymakamı Vasfi Bağaturun Karaburun kaymakamlığına, Finike kaymakamı Mazlûm Yegülün Ahlat kaymakamlığına, Ahlat kaymakamı Ata Şükrü Aksoyun Datça kaymakamlığına, Erdek kaymakamı Esat Onatın Garzan kaymakamlığına, Garzan kaymakamı Bedri Özerin Erdek kaymakamlığına, Göynük kaymakamı Eşref Oykurun Beytüşşebap kaymakamlığına, Beytüşşebap kaymakamı Cenap Aksuyun Aksaray kaymakamlığına, Aksaray kaymakamı Salâhaddin Kargı kaymakamlığına, Korkuteli kaymakamı Cevdet Özgünün Eleşkirt kaymakamlığına, Eleşkirt kaymakamı Pertev Balmumcunun Korkuteli kaymakamlığına, Bozdoğan kaymakamı Kemal Gümüştacıköy kaymakamlığına, Gümüştacıköy kaymakamı Akif Altınayın Bozdoğan kaymakamlığına, Elmalı kaymakamı Salâhattin Erginin Siverek kaymakamlığına, Adıyaman kaymakamı Cemal Babacın Elmalı kaymakamlığına, İspir kaymakamı Nureddin Aydının Pazarcık kaymakamlığına, Pazarcık kaymakamı Nefi Gürocağın Gediz kaymakamlığına, Bayburt kaymakamı Zeki Özenerin Çarşamba kaymakamlığına, Çarşamba kaymakamı Hamit Onatın Bayburt kaymakamlığına, Hizan kaymakamı Yahya Ömer Eryetkinin Söke kaymakamlığına, Datça kaymakamı Hüseyin Papuçcuoğlunun Finike kaymakamlığına, İstanbul maiyet memuru Şahap Tarımın Hizan kaymakamlığına, Guruç kaymakamı Kâmil Yıldırımın Alaca kaymakamlığına, Midyat eski kaymakamı Rifat Kökerin Guruç kaymakamlığına, Fatih kaymakamı Halûk Nihat Pepeyinin Çankaya kaymakamlığına, Karaköse eski kaymakamı Şevketin

Adıyaman kaymakamlığına naklen ve yeniden tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

20/7/936

No. 12420

Açık olan Nevşehir kaymakamlığına Uşak kaymakamı Besimin, Seferihisar kaymakamlığına Taşköprü kaymakamı Şerifin tayinleri tensip edilmiştir.

Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

30/7/936

No, 12209

1— Van vilâyetine bağlı Gürpınar kazasının Kızı köyünde Havasor adile anılmak ve ilişik listede yazılı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden bir nahiye kurulmuştur.

2— Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

28/5/936

Takdirnameler

936 yılı Temmuz ayı içinde takdir edilenler Kaymakamlar

Şavşat kaymakam ve-
.kili 3 üncü Umumî mü-

Bakımsızlık ve bilhassa yolsuzluk
yüzünden teneffüs edemeyecek

fettişlik Arşiv müdürü
Ali Münir İlban :

kadar bunalmış bir halde bulunan Şavşat kazasının yol faaliyetinin ve aşılması güç zannedilen müşkülleri yenerek muhit içinde ve kısa bir zamanda Şavşat ve Ardahan yolunu yaptıрмаğa muvaffak olduğundan ötürü Çoruh vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

Karaman kaymakamı
Faik Türegün ;

935 yılı nüfus sayımının dayanağı olan bina nümerataj işleri ilçe ve köylerinde talimata uygun düzende beğenilen bir durumda önemli işinden dolayı Konya vilâyetince takdirname ile taltif edilmiştir.

Biga kaymakamı
Hikmet Yavuz ;

Tahsilat hususunda gösterdiği gayret ve alâka beğenilmiş olduğundan vilâyetçe takdirname ile taltif edilmiştir.

Tefenni Kaymakamı
Bedri San

Köy yollarının ve köprülerinin yaptırılması hususunda görülen verimli çalışmadan ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Bucak kaymakamı Rüstem
Özmen :

Köy yollarının ve köprülerinin yaptırılması hususunda görülen verimli çalışmadan ötürü vilâyetçe takdir edilmiştir.

Finike kaymakamı
Mazlûm Yegün :

Müteaddit firar teşebbüslerine rağmen tekrar yakalanarak vilâyet merkezine gönderilen hüviyeti belirsiz dilsizin kovalama işinde gösterdiği ilgi, yabancı ve şüphelilerin aranması hususun-

da gösterilen takayyüttten ötürü vilâyetçe takdirname verilmiştir.

Nüfus müdürleri

Eskişehir nüfus müdürü Memduh Argün :

Soyadı işindeki hizmet ve müdürü muvaffakiyetinden dolayı vilâyetçe takdir edilmiştir.

İdare teşkilâtında yapılan değişiklikler

Havasor nahiyesine bağlanan köyleri gösterir cetvel:

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
1. Kığzi (Nahiye mer.)	Gürpınar kazası
2. Norkûh	» »
3. Hindistan	» »
4. Asbaşın	» »
5. Hik	» »
6. Akçoranis	» »
7. Nanik	» »
8. İremir	» »
9. Gelbelesan	» »
10. Harnik	» »
11. Yukarımijingir	» »
12. Aşağımijingir	» »
13. Enguştanis	» »
14. Hosp	» »
15. Dimkosni	» »

Madde 1— Ankara vilâyetinde merkez kazasına bağılı olmak ve Keçiören adile anılmak ve merkezi de Keçiören mevkii olup ilişik listede yazılı köyleri ihtiva etmek üzere yeniden bir nahije kurulmuştur.

Madde 2— Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

Keçiören nahiyesine bağılı köyler

Keçiören			
Ovacık			
Pursaklar	(Bağlum nahiyesinden alınan)		
Karacaviran			
Gıcık	(İç nahiyesinden alınan)		
Peçenek	»	»	»
Aydıncık	»	»	»
Etilik			

No. 12418

Madde 1—3012 sayılı kanunla Ankara vilâyetinde kurulmuş olan Çankaya kazasına bağılı olmak ve ekli cetvellerdeki köyleri ihtiva etmek ve Dikmen ve Cebeci adlarile anılmak üzere iki nahije teşkil edilmiştir.

Madde 2— Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

30/7/936

Dikmen nahiyesine bağlı köyler:

Dikmen Aşığı İmrahor Yukarı İmrahor
 Nühye (İç nahiyesinden alınan)
 Karataş
 Yakupaptal

Cebeci nahiyesine bağlı köyler:

Kayaş
 Mamak
 Karaağaç
 Araplar
 Üreğin çiftliği
 Üregil
 Kuşunlar
 Kıbrıs
 Bayındır
 Kutludüğün
 Ortaköy
 Kızılcaköy

Çankaya kazasına bağlı köyler:**Çankaya merkez nahiyesi**

Balgat
 Karapusunlar
 Yalıncağ
 Lodumu
 Çavundurçiftliği

Dikmen nahiyesine bağlı köyler:

Dikmen
 Aşığıimrehor
 Ortaimrehor
 Yukarıimrehor

Mühye	(İç nahiyesinden alınan)
Karataş	» » »
Yakupaptal	» » »

Cebeci nahiyesine bağlı köyler

Kayaş
Mamak
Karaağaç
Araplar
Öreğinçiftliği
Üregilçiftliği
Kusunlar
Kıbrıs
Bayındır
Kutludüğün
Ortaköy
Kızılcaköy

Gölbaşı nahiyesine bağlı köyler

Hacılar
Kızılcaşar
İncik
Tuluntaş
Koparan
Yavrucuk
Çakal
Gerder
Pursal
Karaoğlan
Bağlık
Virancık
Taşpınar

Küçük Yozgat nahiyesine bağlı köyler:

Küçük Yozgat
Karacahasan
Hasanoğlan

Hisar
 Hediye
 Yenişih (Kurbağa) Kayadibi
 Yeşildere (Derşih)
 Odabaşı
 Kuşçuali
 Kılıçlar
 Barutfabrikası
 Deliler

No. 12224

Madde 1— Balıkesir vilâyeti merkez kazasına bağlı Giresun nahiyesinin adı Savaştepe olarak değiştirilmiştir.

Madde 2— Bu kararnamenin icrasına Dahiliye Vekili memurdur.

5/6/936

**3012 sayılı kanunla kurulan Kastamonu vilâyetine mülhak
 Kargı kazasına bağlanan köyleri gösterir cetvel**

No: 1

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>		
Kargı (kaza mer.)	Eski Kargı nahiyesi		
Köprübaşı	»	»	»
Tekkeşin	»	»	»
Bağözü	»	»	»
Eyzen	»	»	»
Örencik	»	»	»
Karaboya	»	»	»

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>		
Pelitözü	Eski Kargı nahiyesi		
Göl	»	»	»
Mora	»	»	»
Karakise	»	»	»
Hahılar	»	»	»
Runkuş	»	»	»
Dere	»	»	»
Haynaz	»	»	»
Arık	»	»	»
Beygircioğlu	»	»	»
Başköy	Taşköprü	kazası	
Şıhlar	»	»	
İmamoğlu	»	»	
Gümüşoluğu	»	»	
Saraçlar	»	»	
Bayaslı	»	»	
Ömerli	»	»	
Sünlük	»	»	
Bayat	»	»	
Nigel	»	»	
Karaköy	Tosya	kazası	
Ortalıca	»	»	
Öğüz	»	»	
Bademci	»	»	
Pelitçik	»	»	
Yaylacılar	Boyabat	kazası	
Hacıçay	»	»	
Yalmansaray	»		
Aşıksinanözü	»		
Karacaoğlan	»	»	
Saraycık	»	»	
Yemişli	»	»	
Çalpınar	»	»	
Çetmi	»	»	
Dere	»	»	

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağı olduğu yer</u>	
Köle	Boyabat	kazası
Tepelice	»	»
Bozarmut	»	»
Karandi	»	»
Koyunkıracı	»	»
Çelebi	»	»
Osmanlı	»	»
Abooğlu	»	»
Vahşili	»	»
Hacıvelioğlu	»	»
Cihadiye	»	»

**3012 sayılı kanunla Ordu vilâyetine mülhak Gölköy kazasına
bağlanan köyleri gösterir cetvel**

No. 2

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağı olduğu yer</u>		
Gölköy (kaza mer.)	Eski Gölköy nahiyesi		
Kuşluvan	»	»	»
Sarıca	»	»	»
Paşapınarı	»	»	»
Karagöz	»	»	»
Gelingir	»	»	»
Konören	»	»	»
Emirler	»	»	»
Şihman	»	»	»
Damarlı	»	»	»
Ağazlar	»	»	»
Akmeşcit	»	»	»
Döşek	»	»	»
Uzunpara	»	»	»
Çatak	»	»	»

Köyün adı	Eski bağı olduğu yer		
Çetilli	Eski Gököy nahiyesi		
Ahmetli	»	»	»
Bulut	»	»	»
Kal'a	»	»	»
Cihadiye	»	»	»
Alanyurt	»	»	»
Karahasan	»	»	»
Süleymaniye	»	»	»
Haruniye	»	»	»
Küşadiye	»	»	»
Mahmudiye	»	»	»
Aydoğan	»	»	»
Kızıltoprak	»	»	»
Kızılcahasan	»	»	»
Hülür	»	»	»
Narı	»	»	»
Tazavara	»	»	»
Tepeköy	»	»	»
Okçahel	»	»	»
Zevli	»	»	»

Aybastı nahiyesi

	Aybastı nahiyesi	
Çakırlı		
Toygar	»	»
Çukur	»	»
Kabalı	»	»
Koyunculu	»	»
Kutlular	»	»
Ortaköy	»	»
Elbeyi	»	»
Yakacık	»	»
Çukurcak	»	»
Ahircuk	»	»
Beştam	»	»
Armutlu	»	»

Köyün adı	Eski bağı olduğu yer	
Kabataş	Aybastı nahiyesi	
Eceli	»	»
Kürdü	»	»
Alpagöz	»	»
Hoşkadem	»	»
Belen	»	»
Kuz	»	»
Söbüçukur	»	»
Hisarcık	»	»
Beylerli	»	»
Alacalarmasevdeş	»	»
Esenli	»	»
Uzundere	»	»
Zaferimillî	»	»
Kûhi	»	»
Sarıyar	»	»
Safalık	»	»
Pelitözü	»	»

**3012 saydı kanunla kurulan Kocaeli vilâyetine mülhak Gölcük
kazasına bağlanan köyleri
gösterir cetvel
No. 3**

Köyün adı	Eski bağı olduğu yer		
Gölcük (kaza mer)	Kocaeli merkez K.		
İhsaniye	Eski İhsaniye nahiyesi		
Hisareyin	»	»	»
Örcün	»	»	»
Saraylı	»	»	»
Değirmendere	»	»	»
Nimetiye	»	»	»
Ümmiye	»	»	»

Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
Selimiye	Eski İhsaniye nahiyesi
Borçka	» » »
Lûtfiye	» » »
Haseneyin	» » »
İrşadiye	» » »
Siretiye	» » »
İcadiye	» » »
Şevketiye	» » »
Mesruriye	» » »
Mamuriye	» » »
Ayvazpınar	» » »
Sofular	» » »
Ulaşlı	Karamürsel kazası
Halidere	» »
Nüzhetiye	Bahçecik nahiyesi
Ferhadiye	» »

**3012 sayılı kanunla kurulan Burdur vilâyetine
mülhak Yeşilova kazasına bağlanan köyleri gösterir cetvel
No. 4**

Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
Satırlar (kaza mer)	Eski Erle nahiyesi
Sırcakköyü	» » »
Tahtalı	» » »
Horoz	» » »
Güney	» » »
Günay	» » »
Kara	» » »
Kürtler	» » »
Kocaalan	» » »

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağı olduğu yer</u>		
	Eski	Erle	nahiyesi
Değirmen			
Söğüt	»	»	»
Işıklar	»	»	»
Çeltik	»	»	»
Doğanbaba	»	»	»
Başkuyu	»	»	»
Burhaniye	»	»	»
Hayriye	»	»	»
Niyazlar	»	»	»
Bayhar	»	»	»
Çuvallı	»	»	»
Navlu	»	»	»
Kayadibi	»	»	»
Karaatlı	»	»	»
Sazak	»	»	»
Gencelli	»	»	»
Kavak	»	»	»
Taşpınar	»	»	»
Gökçepınar	»	»	»
Elden	»	»	»
Büyükkaya	»	»	»
Akça	»	»	»
Kaya»	»	»	»
Ulupınar	»	»	»
Armutlu	»	»	»
Eğirdir	»	»	»
Alan	»	»	»
Dere	»	»	»
Kırlı	»	»	»
Ovacık	»	»	»
Bayındır	»	»	»
Örümcek	»	»	»
Kürtköyü	»	»	»
Millimler	»	»	»
Yarışlı	»	»	»

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
Hacılar	Burdur merkez
Yassıgüme	» »
Karaçam	» »
Boğaz	» »
Düğer	» »
Yarı	» »
Yazı	» »
Karagent	» »
Eyneş	Sertaş nahiyesi
Gebrem	Karamanlı nahiyesi
Bedirli	» »
Badeli	» »
Mürseller	» »

**3012 sayılı kanunla kurulan Balıkesir vilâyetine mülhak
Manyas kazasına bağlanan köyleri gösterir cetvel
No. 5**

<u>Köyün adı</u>	<u>Eski bağlı olduğu yer</u>
Maltepe (kaza mer.)	Eski Manyas nahiyesi
Tepecik	» » »
Mürvetler	» » »
Kızılköy,	» » »
Kalfamahevren	» » »
Kayaca	» » »
Yeniköy	» » »
Eskiçatal	» » »
Haydar	» » »
Eşen	» » »
Peynirkuyu	» » »
Kızık	» » »
Kapaklı	» » »

Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer	
Yayla	Eski manyas nahiyesi	
İrşadiye	»	»
Mesudiye	»	»
Cumhuriye	»	»
Pulak	»	»
Bölceağaç	»	»
	Darıca nahiyesi	
Darıca		Darıca nahiyesi
Hacıyakup	»	»
Kobaş	»	»
Necip	»	»
Oren	»	»
Dura	»	»
Karakabaağaç		»
Hacıosman	»	»
Işıklar	»	»
Değirmenboğazı	»	»
Ericek	»	»
Koçlar	»	»
Hacıbrahimpınarı	»	»
Çataltepe	»	»
	Şevketiye nahiyesi	
Şevketiye	»	Şevketiye nahiyesi
		»
Değdin	»	»
Dere	»	»
Kocagöl	»	
Doğancı	»	»
Hamamlı	»	»
Kalebayırı	»	»
Çakırca		
Çavuş		
Süleymanlı	»	»
Salur		

**3012 sayılı kanunla kurulan Antalya vilâyetine mülhak
Gündoğmuş kazasına bağlanan köyleri gösterir cetvel**

Sayı: 8

Köyün adı	Eski bağlı olduğu yer
Eksere (kaza mer)	Güzelsu nahiyesi
Karadere	» »
Kozağacı	» »
Hembellik	» »
Sindirfe	» »
Ümitli	» »
Şeniz	» »
Kalacık	» »
Güneycik	» »
Serinyaka	» »
Sümbüle	» »
Karabul	» »
Karaisa	» »
Kızılağaç	Kızılağaçnahiyesi
Orhan	» »
Sirke	» »
Güney	» »
Sabırlar maaydelin	» »
Bayır	» »
Karamanlar	» »
Yeniceköy	» »
Gözübüyükmaaksin	» »
Burçaklar	» »
Kozağacı	» »
Ortakonuş	» »
Girenezköyü	Köprülü nahiyesi
Balur	» »
Çaltı	» »
Karaköy	» »
Eskibağ	» »

Köyün adı	Eski bağı olduğu yer	
Beden	Köprülü nahiyesi	
Gündüre	»	»
Narağacı	»	»
Ortaköy	»	»
Delistirmayenisaray	»	»
Semet	»	»

Tamimler

No. 3857

1 — Evvelce (Necid ve mülhakatı hükümeti) şeklinde iken 1932 tarihinde (Suudi Arabistan hükümeti) şeklinde değiştirilmiş olan Suudi Arap memleketi ve Krallığı unvan ve lakabının:

(Elmemleketül Arabiyet Essuudiye — Suudi Arap memleketi) ve (Melik Elmemleket Elarabiyet Essuudiye — Suudi Arap memleketi Kralı) suretinde tesbit edilmiş olduğu Cidde maslahatgüzarlığımızdan bildirilmiştir. Tebliğ olunur.

2 — Bütün vilâyetlere U. Müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

18/8/1936

Öz :

Valilerin evkaf işlerle yakından alâkalanmaları H.

No. 3858

1 — Ecdat yadigârı olarak memleketimizin her tarafına serpilmiş olan evkaf âbide ve anıtlarının bakımı ve ka-

yırılması için de valilerin yakından alâkadar olarak millî birer sembol olan kıymetli eserlerin muhafaza ve idamesi için idari bir nazarla ve başkaca tesbit edilecek şekil ve suretlerle evkaf işlerine gerekli alâkanın gösterilmesine dair Evkaf Umum Müdürlüğünden alınan yazının bir örneği ilâştirilerek gönderildi.

Münderecatına göre istenilen şekilde gayret ve alâkanın gösterilmesini tamamen rica ederim.

2 — Bütün Vilâyetlere ve Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

18/8/1936

Vakıflar Umum Müdürlüğünün 24 Haziran 1936 gün ve 18736/22 sayılı tezkeresi suretidir.

Ecdat yadigarı olarak memleketin her yanına serpilmiş âbide ve kıymetli anıtların bakımı ve kayırılması işlerini başda büyük liderimiz olduğu halde Cumhuriyet Hükümetinin verdiği ehemmiyete karşı bu hususta üzerine göksel fakat ağır bir ödev »almış olan müdüriyetimiz de bütün kudretile çalışmaktan geri kalmamaktadır.

Ancak, her biri birer millî sembol ve şerefli birer sancak mahiyetinde olan bu kıymetli eserlerin hepsinin birden tamiratına ve bozulmuş kısımlarının tadilâtına yetişmeğe eldeki bütçemiz asla müsait değildir.

Her biri uzun yıllar ve engin varlıklar içinde vücade getirilmiş, fakat muhtelif sebep ve tesirlerle hırpalanmış olan âbidatan bugün yalnız birinin hakkıyla onarılması bütçemizin hayrat tamirâtı tahsisatının sarfiyle kabil olabilecektir.

Vazifemiz arasında (âbidat) meselesi çok önemli bir mevki tutmakla beraber yegâne vazife de değildir. Vakıflar Umum Müdürlüğünün daha başkaca hayli kutsal vazifeleri de vardır. Âbidelerin ilk mevzuu olarak seçilmesi bugün

bu mevzuun hükümetimizce ilk safta sayılan işlerden telâkki edilmiş olmasındandır.

Bütün bu vazifelerin defaten olmasa bile hiç olmazsa muntazam bir program tatbikiyle muayyen seneler zarfında layıklı cevaplar verilebilmek için bir yandan -burada izahına lüzum görülmeyen sebeplerden dolayı- senelerden- beri açık veren Evkaf bütçesinin muvazenelendirmek, diğer yandan da işleri en salim yolda ve en verimli düzende yürütmek gerekli görülmüştür.

936 senesi bütçesinin tanziminde hayale ve hataya kapılmamaya çok dikkat edilmiş olmakla beraber, mahiyetlerindeki fevkalâdelikler hasebile âbidata bütçe varidatı çerçevesinin fevkinde bir yardım edilebilmek üzere (200) bin liralık bir istikraza başvurulmak zarurî görülmüştür. Böyle bir ikinci istikraz müsaadesi de hademei hayrat denilen imam, müezzin gibi fukaradan sayılacak evkaf mensuplarının ötedenberi verilmiye verilmiye birikmiş olan aylıklarının tesviyesi için alınmıştır ki bu da (150) bin liralık bir istikraz olacaktır.

Cumhuriyet Hükümetinin bütün memur ve müstahdemleri muntazam istihkaklarını alırlarken (Hademei hayrat) ın mahrum kalmaları doğru olamaz.

Zaruretler sevkile yapılacak bu istikrazların ödeme ağırlıkları gelecek sene bütçelerine katılacağı keyfiyeti gözönüne getirilmekle bütçe tevzini için esasen ittihazı muktazi olan tedbirlerin derecei lüzumu bir kat daha canlanır.

İttihazı muktazi tedbirlerin başında idari ve malî murakabe gelmektedir. Murakabenin memurlarla Umum Müdürlük arasındaki cephesi günden güne kuvvetlendiriliyor. Burada arzedilmek istenilen murakabenin memurlarla Valiler arasındaki cephesidir.

Vilâyetler İdaresi Kanunu ne vakıf işlerini, ne de vakıf memurlarını başka iş memurlardan hiç farklı tutmadığı halde, her nedense, bunun her yerde böyle cereyan ettiğini arada sırada hâdisat gösteriyor. Kanaatimizce; evkaf için en büyük fayda temin edecek cihet Vali ve Kaymakamların

evkaf işlerinde gösterecekleri canlı alâka ile hâsıl olacaktır. Müdür ve memurlarımızın daima bu alâkayı uyandıracak ve bir devlet idaresini temsil eden Valilerin evkaf üzerine sempatilerini çekecek yolda hareket etmeleri hakkında tebligatta bulunmaktan geri durulmamaktadır. Valilerle temas ederek mahallerinde yapılacak veya onların mütalea ve imzalarıyla Umum Müdürlüğe yazılacak bir takım işlerin her nasılsa Evkaf Müdür ve memurları üzerinde kaldığı ve muamelelerin kanallarını şaşırdığı görülmektedir ki evkaf işlerinin Vilâyetlerde ikinci derecede imiş gibi birer mahiyet almalarında bu da oldukça mühim bir âmil teşkil etmektedir.

Evkaf işleri üzerine affolunacak idari bir nazar ve bu hususta idare âmiri sıfatile yürütülecek bir mütalea müfid ve musib olabilmek için evkaf hizmetlerinin Belediye ve Muhasebei hususiye vazifeleri gibi mahallî değil Türkiye çerçevesindeki vakıfların şahsiyeti maneviyesine kadar şümulü ve müessir bulunduğu nazarı dikkate alınarak yürütülmüş olmalıdır. Varidatını vergi teşkil eden bütçelerin zaruret halinde rüsum miktarını tezyid ile kapatılmasına mukabil, Evkafın böyle bir salâhiyetten mahrumiyeti de başlı başına müessir âmillerdendir.

Kısaca denilebilir ki Evkaf Umum Müdürlüğünün hilelinde çok mukaddes vazifeleriyle ünlü âbideler, öteki elinde de varidatının kaynağını teşkil eden ve yurdun her yerine dağılmış olan ekserisi kıymetten düşmüş mülkler bulunuyor. Vilâyetlerin bir kaçından başkası, yüzlerce vakıf emlâk ve arazisi bulunmasına rağmen masrafını çıkaramıyor. Varlık içinde yokluk çekiliyor dense yeridir. Böyle umumî vaziyette bir ıslahat faaliyeti tasavvur edilirse, hem bir zaman meselesi ve hem de milyonlarla başarılabilir bir devlet meselesi olduğunun kabulünde şüphe yoktur. Sırf idare âmirlerinin himmetlerde her yerde tebellür ettirecek küçük küçük faydalı işler birleşik bir tarzda ve kül halinde bizi şanlı âbidelerimize lâyıf oldukları benlikleri yeniden verecek gayeye ulaştıracak adımlar mahiyetinde görülebilir. Mülhakatta Valilerin üzerine el koyacakları

evkaf işleri hangileridir? Bunları burada arzı zait görüyorum. Yüksek Vekâletleri vasıtasile veya doğrudan doğruya icabına göre kendilerine başkaca arz olunacaktır. Yüksek muzaharetinize sığınarak yukarıki yazılarımla istirahat ettiğim cihet, Cumhuriyet İdaresinin kazandığı yeni bir dahilî siyaset inkılâbı başlangıcı vesilesiyle kıymetli idare âmirlerimize vereceğiniz mümtaz direktifler arasında evkaf umuriyle yakından alâkadar olmaları hususunun da katılmasına lütfunuzu derin saygı ile dilemekten ibarettir.

Öz :

Posta müteahhitlerinden
alınacak İdarî kefaletler H.

No. 3838

1 — Posta nakliyatının sürücülere ihalesinde İdare heyetlerince takdir edilmekte olan İdarî kefalet miktarının pek fazla takdir edilmesinden posta idarelerinin sürücü bulmakta müşkülâta uğramakta oldukları Nafia Vekâletinin 6/8/936 gün ve P. T. T. Umum Müdürlüğü 3202 sayılı yazısıyla bildirilmektedir.

Bundan böyle idare heyetlerince tayin edilecek İdarî kefalet miktarının mutedil bir suret dahilinde takdirine itina edilmesini tamamen bildiririm.

2 — Gereği için Valiliklere ve bilgi olmak üzere de Umumi müfettişliklere yazılmıştır.

Öz:

İdare âmirlerinin devir ve teftiş raporlarını Vekâlete yollamaları ve beş senelik umumi çalışma programları tanzim ederek program dahilinde çalışmaları II.

No. 3839

1 — Vilâyet idaresi kanununun 37 inci maddesi mucibince Valilerin her sene vilâyet içinde devir ve teftiş yapmaları ve aynı kanunun 50 inci maddesine göre kaymakamlarında senede iki defa kazaları dahilinde devir ve teftişde bulunmaları lâzım geldiği ve devir ve teftiş için her sene bütçenin müsaadesi nisbetinde harcirah yollanıp gereken devir ve teftişler de yapıldığı halde teftiş raporlarının muntazam yollanmaması yüzünden Vekâlet teftiş sonuçlarından haberdar olmamakta ve binnetice vilâyetlerin durumları hakkında Vekâletçe takibi ve yapılması gereken işlerin kalması gibi mahzurların tevliidi melhuz olmakla beraber idare âmirlerinin çalışma vaziyetleri de tamamen takip edilmemektedir. Binaenaleyh idare âmirlerinin mülhakatı her devir ve teftişlerinde teftiş ve tetkikatlarına ait rapor tanzim ederek bu raporlardan bir suretini Vekâlete yollamaları ve teftiş ettikleri mülhakata ait ikmal ve ıslahı icap eden işleri de taallûku olan kaza ve nahiyelere bildirmeleri ve bunları takib ile neticelendirip neticeden Vekâlete de malûmat vermeleri lâzımdır.

2 — Kaymakamlar teftiş raporlarını 2 nüsha olarak bağlı oldukları vilâyete verecekler ve valiler de bu raporları tetkik ederek kendi mütalealarını ilâve ettikten sonra birer suretlerini vilâyet teftiş raporlarıyla birlikte Vekâlete yollayacaklardır.

3 — İdare âmirlerinin umumî çalışma vaziyetlerinin lâyıkile tetkik ve teftiş edilebilmesi için her nahiyeye ve kazanın bayındırlık, iktisat, ziraat, sağlık, kültür ve sosyal ihtiyaçlarını ve yapılması gerekli olan yol, su, mektep, park,

elektrik, telefon gibi noksanlarını bu tamimin vusulünde tanzim edecekleri beş senelik umumî çalışma programı ile tesbit edilip bunların nereden ve ne suretle yapılabileceklerini de programa ilâve etmeleri ve bu programlara konacak işlerin tesbit olunduğu sene içinde yaptırılması icap etmekte olduğundan programların tanziminde bu cihetin ve memleketin mübrem ihtiyaçlarının göz önünde bulundurulması gerekir ve bu suretle yapılacak olan umumî çalışma programlarının üçer suretleri nahiyelerden kazalara ve kazalardan vilâyetlere yollanarak vilâyetlerce tetkik ve ıslah yapıldıktan sonra birer suretleri mahallerine iade edilip, birer suretlerinin de vilâyet merkez kazası umum çalışma raporuyla birlikte Vekâlete gönderilmesi ve birer suretlerinin daima takip için vilâyetlerde kalması; hem görülecek ve düşünülecek işleri düzenle ve sistematik bir esasa bağlamak ve hem de valilerin vilâyete ait işler hakkında verimli takiplerini temin etmek ve yeni gelen idare âmirlerinin muhitin ihtiyaçlarına vakıf olarak seleflerinin yaptıkları işleri ikmal suretile yurda daha faydeli olabilmek ve idare âmirlerinin çalışma randımanlarını göstermek gibi muhtelif faydeler temin edecektir.

4 — Bu yıldan itibaren kazalarla nahiyelerin umumî çalışma derecelerde idare âmirlerinin İdarî ve İlmî kabiliyet ve müktesebatları ve muhitlerinde meydana getirdikleri yenilikleri ve yaptıkları eserleri vekâletçe tesbit edilecek ve bu tesbitte vali ve kaymakamların teftiş raporlarıyla ahvali umumiye raporları ve Mülkiye müfettişlerinin teftiş lâyhaları esas tutulacaktır. Bu itibarla gerek Mülkiye müfettişlerin teftişlerinde ve gerekse vali ve kaymakamların senelik devir ve teftişlerinde teftiş ettikleri idare âmirinin umumî idaresini gözden geçirmekle beraber şahsî çalışma derece ve kudretini ve kazalarda (Vilâyet İdaresi Kanununun Kaymakamların vazifeleri adlı 43 üncü maddeden itibaren başlayan) dördüncü faslının ve nahiyelerde de (Nahiye müdürlerinin vazifelerini gösteren) aynı kanunun beşinci faslının tatbik derecesini ve teftiş edilen idare âmirinin orada bulunduğu zaman içinde yaptığı yenilik-

lerle meydana getirdiği eserleri de tetkik ederek raporlarında tafsilen bildirmesi ve yapılması yurd için faydalı olacak işleri de teftiş olunan mahallin idare âmirine anlatmakla beraber raporlara da ilâve eylemeğe ihtimam buyurulması lâzımdır.

5 — Çok büyük faydalar temin edeceği düşünülen yukarıda yazılı esasların hassasiyetle yapılmasını ehemmiyetle rica ederim.

6 — Gereği için valiliklerle, Mülkiye müfettişliklerine ve bilgi olmak üzere de Umumi müfettişliklere ve Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

10/8/938

No. 3673

1 — Nahiye ve kazalarda yapılan teftişlerde bazı idare âmirlerinin köy makbuz ve defterlerini haricen bastırarak muhtarlara sattıkları ve bazı yerlerde de nahiye müdürlerde kaymakamların köylerde veya kasabalarda yapılacak olan mektep, yol vesaire gibi yapı ve tesisat işleri paralarına el sürerek, bu paraları kendi ellerde sarfeydikleri anlaşılmıştır. Köylerde köy gelirlerini toplamak ve bu paralarla köyün ihtiyaçlarını tatmin için yapılacak işleri tesbit ve temin etmek nahiye müdürlerde kaymakamların en mühim vazifelerini teşkil etmekte ise de köylüden toplanacak bu gibi paraları toplamak, saklamak ve usulüne göre yapılacak evrakı sarfıyesile harcamak hakkı Köy kanununun sarahatine göre münhasıran köy ihtiyar meclislerine ait olup nahiye müdürlerde kaymakamlara ancak bu kurulların harcadıkları paraların yerinde olup olmadığını kontrol etmek ve işler hakkında yol göstermek salâhiyeti verilmiştir.

Nahiye ve kazada en büyük devlet memuru sıfatı ile yüksek murakabe hakkını haiz olan nahiye müdürlerde kaymakamların murakabe ve teftişlerine tâbi olan teşekkülle-

rin paralarını ellerile sarfetmeğe kalkışmaları hem kanuna aykırı bir hareket ve hem de mürakabe ve teftiştten beklenen faideleri yok edici bir vaziyettir.

İdare memur ve âmirlerinin köy ihtiyar heyetleri tarafından kullanılacak olan evrakı matbuadan hiç birisini satmalarına ve nahiye müdürü ve kaymakamlarla bütün memurların gerek köy paralarına ve gerekse herhangi suretle olursa olsun toplanmış veya toplanacak olan her nevi paralara kat'iyyen el sürmelerine meydan verilmemesi ve bu tamim hilâfına hareket edecekler hakkında derhal takibat yapılması tamamen temenni olunur.

2 — Gereği için vilâyetlere ve bilgi olmak üzere Umumî müfettişliklere yazılmıştır.

28/7/936

Öz :

Resmî telgraf muhaberesi H.

No. 3739

1 — Resmî telgraflar da ücrete tâbi olduğu için ancak çok mühim ve müstacel olan ve asayişe taallük eden işlerde telgraf yazılması lâzım geldiği halde bazı vilâyetlerce bu usulün hassasiyetle takip edilmediği görülmekte ve bu yüzden Vekâlet bütçesinin muhabere faslından fazla miktarda sarfiyat vukua gelmektedir. Bundan sonra çok acele olan işlerle Vekâlete derhal duyurulması gerekli bulunan asayiş durumlarında telgraf yazılıp diğer işlerin tahriratla bildirilmesinin usul ittihaz edilmesini ve bu usulün Müfettişi Umumiliklere, vilâyetlerce titizlikle takip olunmasını tamamen rica ederim.

2 — Gereği için Müfettişi Umumiliklere ve valiliklere ve bilgi olarak ta Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

5/8/936

No. 3757

1 — Vatandaşların şahsî işleri hakkında vilâyetlerle kaymakamlıklara yaptıkları ihbar ve şikâyet neticelerinin kendilerine tahriren tebliği Teşkilâtı Esasiye Kanununun 82 inci maddesi mucibince mecburî olduğu halde bazı vilâyet ve kazaların Cumhuriyet rejiminde çok mühim ve faydalı olan bu kanunî mecburiyeti vaktinde yerine getirmemekte oldukları ve bazı idare heyetlerinde verilen kararların ilgili kimselere tebliğine dikkat etmedikleri teftiş lâyhalarının tetkikinden ve yapılan şikâyetlerden anlaşılmaktadır.

2 — Cumhuriyet devrinde herhangi bir vatandaşın yapmış olduğu müracaatın kabul edilip edilmediğini vaktinde anlaması ve kabul edilmeyecek bir müracaat ve şikâyet ise dileğinin yerine getirilmemesinin kanunî sebeplerin: bilmesi lüzumlu olduğundan, bundan sonra yapılan herhangi bir şahsî haklara müteallik müracaat neticelerinin mutlak surette tahriren dilek sahibine bildirilerek yapılacak tebligatı gösterir ilmühaberinin dilekçeye eklenmesini ve idare heyetlerinden verilecek kararların tasdikli suretlerinin de kanunen açık olan itiraz, temyiz ve şikâyet yollarına başvurabilmelerini teminen ilgili kimselere behemehal imza mukabilinde tebliğ edilmesini ve rejim ve yurd için ehemmiyetli olan ve yapılması kanunen de mecburî bulunan bu usulün önemle takip olunmasını rica ederim.

3 — Gereği yapılmak için Umumî müfettişliklerle valiliklere ve Mülkiye müfettişliklerine, bilgi olmak üzere de Vekâlet dairelerine yazılmıştır.

7/8/938

No. 3758

1 — Bazı idare heyetlerinde Memurin muhakematına ait işler için karar hulâsa defteri müteaddit tamimlere rağ-

men tutulmakta olduğu teftiş lâyhalarının tetkikinden anlaşılmıştır.

2 — İdare heyetlerine havale edilen Memurin muhakematına ait işlerin evvelki tamimlerde de yazıldığı gibi havale tarihi sırasile derhal karar hulâsa defterine kaydedilmesi ve yapılacak dosyaya numarasının atılması ve 2/1/932 günlü eski bir tamimde de bildirilmiş olduğu gibi işlerin geldikleri tarih itibarile muameleye tâbi tutulması lâzımdır. Karar hulâsa defterini tutmak şu faydaları temin eder:

A) Memurin muhakematına ait işler tarih sırasile derhal bu deftere kaydedilerek dosyası üzerine numarası atılırsa evrakın unutulmak ve kaybolmak tehlikesi bertaraf edilmiş ve gelen işler de sırasile kararlaştırılmış olur.

B) Sözü geçen defterde evrakın geldiği, kararın verildiği, verilen kararın ilgili kimselere tebliğ edildiği tarihlerin ve daha sonra göreceği muamelelerin kayıtlarına mahsus sütunlarda bulunduğundan bu defter tutulduğu takdirde kanunen lüzumlu olan mameleler vaktinde yapılmış ve yapılmıyan işlerin de tetkik ve teftişleri kolaylaştırılmış bulunur.

3 — Her bakımdan faydalı olacak olan mevzuu bahs karar hulâsa defterinin bütün idare heyetlerince Memurin muhakematı işlerinde muntazaman tutulmasının ve işlerin geldikleri tarih itibarile muamele görmesinin temini ve muamelât noktasından çok önemli olan bu mühim işlerin hatasız yapılmasını rica ederim.

4 — Gereği yapılmak için valiliklere ve Mülkiye müfettişliklerine ve bilgi olmak üzere de Umumî Müfettişliklere yazılmıştır.

7/8/936

Öz :

Vergilerin sureti tahsili ve bu hususta merkeze gönderilmesi lâzım gelen cetvellerle mâliyeden hususî idarelere devredilen memurlar H.

No. 291/108

1 — 2871 sayılı kanunla bakayalarile birlikte Hususi idarelere devredilen bina ve arazi vergilerinin sureti tahsiline müteallik yapılacak herhangi bir muamelede «Tahsili emval kanunu ve talimatnamesi» esas olacaktır.

2 — Vergi taksitlerinin müddetlerinin mebde ve müntehalının ne suretle tayin edileceği Tahsili emval kanunu talimatnamesinin 6 ıncı maddesinde tasrih edilmiş olduğundan tahsilâtın bu esas dairesinde takibi iktiza eder.

3 — Senei haliyede sabıkaya ait mektum bina ve arazi vergisinden tahakkukat vukuunda hal senesi vergisi taksitine % 20 nisbetinde ilâve edilmek suretile tahsili lâzım gelir. Buna dair talimatnamenin 8 inci maddesinde tafsilât mevcut olduğundan mütalea olunarak ahkâmının tatbiki icap eder.

4 — Taksit müddetlerinin dörtten fazla olmayacağına göre tahsilâtın % nisbetlerinin de sene sonuna kadar muhafazası için arazi ve bina vergilerinin tahakkukat miktarlarının taksit müddetlerine taksim edilerek o suretle tahsilâtın takibi ve sene sonuna kadar bakaya devir edilmeyecek şekilde tahsilâta ehemmiyet verilmesi ve gevşeklik gösterenler hakkında derhal takibata geçilmesi icap eder.

5 — Bina ve arazi vergilerine ait tebligat tekâlif cetvellerinin ilâm suretile yapılacaktır. Bu hususa ait malûmat talimatnamenin beşinci maddesinde yazılıdır.

6 — Borçlarını vermeyen mükellefler hakkında yapılacak muamele yine mezkûr kanunun icra muamelâtına ait kısmında gösterilmiştir.

7 — Tahsil şubesi olan yerlerde «Tahsil şubeleri talimatnamesi» ahkâmı caridir.

8 — Bina ve arazi vergileri hakkında bidayeten yapılan 16/7/936 tarih ve 291/102 sayılı tebligatı umumiye ile istenilen aylık hesapların yekûnu umumileri numunesi ilişik cetvelde ait olduğu sütunlar üzerinde gösterilecek ve dairei aidesince de bu cetvel tasdik edildikten sonra merkeze gönderilecektir.

9 — Bina ve arazi vergilerinin devri dolayısıyla vilâyetler ile hazine arasındaki münasebetlerin tanzimi hususunda Maliye vekâletinin 27/6/936 tarih ve “numaralı $\frac{111.124/14}{11/12}$ tebligatı umumiyesine göre borçlu olan vilâyetler her taksite isabet edecek borç miktarını mahalli Ziraat Bankasına teslim ederek keyfiyeti makbuzun tarih ve numarasını göstermek suretiyle hâzineden alacaklı vilâyetlerin hesaplarına mahsuben gönderilecek tediye emirlerinin miktarlarile keza tarih ve numaralarını dercederek bildireceklerdir.

10 — Haziran 936 tarihinden itibaren gerek borçlu ve gerekse alacaklı olan vilâyetlere hâzineden mahalli Ziraat bankası vasıtasıyla açılacak kredi hesabından temmuz nihayetine kadar ne miktar sarfiyat yapıldığını faiziyle birlikte gösterir bir kıt’a cetvelin acele gönderilmesi ve badema kredi hesabının kapatılıncaya kadar her ayın cetveli o ayı takip eden ayın onuncu gününe kadar postaya verilmesi lâzımdır.

11 — Maliye Vekâletinden Hususî idareye devredilen memurin kadroları ile almakta oldukları maaşlar, ünvanı memuriyeti ve elyevm müstahdem buldukları mahallerle isimlerini gösterir bir cetvelin tanzim ve irsali.

12 — 2871 sayılı kanunun 15 inci maddesine dayanılarak kaleme alınmış ve Şûrayı Devletçe görülerek mevkiî mer’iyete konulmuş olan nizamnamenin hükümlerine göre mahallerince yapılacak devir neticesi tanzim edilecek devir cetvellerinin musaddak üçüncü nüshaları bazı vilâyetlerden Vekâletimize gönderilmektedir. Halbuki bu cetveller sözü geçen talimatname mucibince Vilâyet Deftardarlıklarınca doğrudan doğruya Maliye Vekâletine gönderilece-

ğinden badema iktizasının o suretle yapılması tamimen tebliğ olunur.

23/7/936

Vilâyeti.....

//193 ayı

Varidatın nev'i	Hal senesi		Tahakkukat		Tahsilat	
	Lira	K	Lira	K.	Lira	K.
Arazi vergisi						
Bina »						
İktisat buhran vergisi						
Umumî yekûn						
Tasnif yevmiyesi yekûnu						
Lira		Kuruş				

No. 291/113

1936 malî vıılı Arazi ve Bina vergileri taksit müddetleri Vilâvet Meclisi Umumîsinin mütaleası dairesinde tesbit olunarak Maliye Vekâletince ilişik cetvelde yazılı şekilde kabul edilmiştir.

Sözü geçen vergilerin taksit zamanlarında tahsilinin temin buyurulması ehemmiyetle rica olunur.

25/7/936

No. 291/117

1/6/936 tarihinden sonra kanunî sebepler dolayısıyla Bina ve arazi ile Bina vergisine munzam İktisadî buhran vergisinden yapılacak terkinlerde ne suretle muamele olunacağına dair Maliye Vekâletinden alınan 8/7/936 tarih ve 2141-51/20203 sayılı tezkere sureti yukarıya çıkarılmıştır.

Ona göre muamele ifası ve keyfiyetin mülhakata da tebliği temenni olunur.

30/7/936

Hususî kanunlarında yazılı usul ve merasim dairesinde tahakkuk ettirilen muvazeneye dahil bilûmum vergi, rûsum ve harçlardan kanunî sebepler dolayısıyla tenzili lâzım gelen miktarların, mahallî varidat ve müdürünün mes'uliyeti altında tanzim olunacak terkin kayıtları defterdar tarafından tasdik edilmek ve Divanı Muhasebat tarafından da mürakabe olunmak suretile tahakkukattan indirilmesi vazife ve mesuliyet esaslarına daha uygun olacağı malî müşavere encümenince kararlaştırılarak, bu dairede muamele yapılması hususî vekâletimizce 26/5/935 günlü ve 1297/137/8 sayılı genel yası ile alâkadarlara tamimden tebliğ olunmuştur.

1— Haziran, 936 tarihinden itibaren mer'iyet mevkiine konulan 2871 sayılı kanun mucibince umumî müvazeneye dahil bina ve arazi ve bina vergisine munzam İktisadî buhran vergileri hususî idarelere devrolunarak mezkûr vergilerin tarh, tahakkuk ve tahsil işleri tamamen mezkûr idarelere terkedilmiş olduğundan mal dairelerinin bu vergilere ait terkin muameleleriyle alâkası kalmadığı tabîdir.

Binaenaleyh kanunî sebepler dolayısıyla tahakkukattan terkin lâzım gelen bina, arazi ve bina vergisine munzam İktisadî buhran vergileri hakkında mülhak kaza hususî idarelerde, hususî idare tahakkuk şubeleri tarafından yukarıda tarih ve numarası yazılı umumî yazıda gösterilen

evrakı müsbiteye müsteniden 3 nüsha matbu terkin cetveli doldurularak bunlardan bir nüshası hususî muhasebe varidat dairesinde veya tahakkuk şubesindeki dosyasında saklanmak ve diğere iki nüshası da mülhak kazalarda hususî idare memurluğu vasıtasile ve merkez kazalarile merkez hususî idare tahakkuk şubelerince doğrudan doğruya vilâyet hususî idare müdürlüğüne tevdi ve mezkûr müdürlükçe, tahakkukattan indirilmesi istenilen paranın hesabı sureti ve terkin sebepleri tetkik olunarak kanunî hükümlere ve icabında mahallinden getirtilecek evrakı müsbiteye uygun olduğu tayin ve tasdik olunduktan sonra, tahakkukattan indirilmesi lüzumunun yazı ile vilâyete teklifi ve alınacak emir ve müsaadeye tevfikân fazla tahakkuka tın terkinin esbabının temini muvafık ve zarurî görülmektedir.

Keyfiyet yüksek vekâletlerince de muvafık görüldüğü takdirde valiliklere icap eden tebligatın icrasile neticesinden Vekâletimize de malûmat verilmesini rica ederim.

Öz :

Arazi, bina ve buhran vergilerine ait şehriye cetvellerinin sureti tanzimine dair

No. 291/133

5/8/936 tarihli ve 291/122 numaralı tele zeyldir:

1— Arazi, bina ve buhran vergileri için gönderilmekte olan cetvellerin ihtiva ettiği malûmatın sıhhatli olmadığı ve cetvellerin muhtelif şekillerde tanzim edilmekte bulunduğu görülmüştür.

Cetvellerin yeknesak ve ihtiva edeceği malûmatın doğru olmasını temin için yapılan nümüne ilişik olarak gön-

derildi. Bu cetvelin ne şekilde tanzim edileceği numuneye ilişik yazıda izah edilmiştir. Ağustosun itibaren bu numuneye göre cetvel gönderilmesi.

2 — Her aya ait tahakkuk ve tahsil hesabatının telle merkeze bildirilmesi evvelce de tebliğ edilmişti. Haziran 936 ayına ait cetveller üzerinde yapılan tetkikatta telle cetvel arasındaki rakamların yekdiğerine uygun olmadığı ve karışıklığa sebebiyet vereceği anlaşıldığından hem bu mahzurun önlenmesi ve hem de vilâyet bütçelerinin külfetten kurtarılması için badema ay sonunda telgraf keşidesinden sarfi nazar olunması ve yalnız her aya ait malûmatın gününde postaya verilmesinin temin buyurulması ehemmiyetle ve tamimen rica olunur.

14/8/936

Tanzim edilecek cetvel hakkında yapılacak muameleye dair izahat

1— Bu cetvel ağustos ayı hesabatından itibaren kullanılmağa başlanılacaktır.

2— Cetvelin birinci kısmındaki haliye ve sabıka tablosunun tahakkuk ve tahsil sütunlarına yalnız bir aylık tahakkukat ve tahsilat yazılmayıp senei maliye iptidasından cetvelin taallûk ettiği ayın nihayetine kadar olan tahakkukat ve tahsilatın aslı, hisseler ayrılmaksızın yazılacaktır.

3— Bu cetvelin ikinci kısmını teşkil eden hulâsadaki geçen aylar yekûnu hizasına cetvelin taallûk ettiği aydan evvelki, ayın tahakkukat ve tahsilât miktarları yazılacak

ve bu miktarlar evvelki ayların cetvellerinin yekûnlarına mutabık bulunacaktır. Geçen aylar yekûnu hiszasına yazılacak miktarlar cetvelin birinci kısmındaki yekûn rakamlarından tenzil edilecek ve hasılı tarh hulâsa kısmındaki bu ay yekûnu hiszasına yazılacaktır.

Hulâsa kısmındaki geçen aylar yekûnu ile bu ay yekûnu hiszasındaki rakamların yekûnu cetvelin birinci kısmındaki yekûn rakamlarına mutabık olacaktır.

4— Bu cetvelin birinci kısmına dercolunan tahakkukat ve tahsilâtım da tayyare, belediye, banka hisseleri de dahil bulunduğundan bu tahsilâttan ayrılması lâzım gelen hisseler de cetvelin 3 üncü kısmını teşkil eden beyanı de gösterilecektir.

Ancak bina vergisi tahsilâtından ayrılacak belediye hissesi belediye hududu dahilindeki bina vergisine münhasır bulunacaktır. Bu hisseler de yalnız bir aylık tahsilâtın hisselerini değil, senei malî başından cetvelin taallûk ettiği ay sonuna kadar olan tahsilâtın hisselerini gösterecektir.

5— Bu cetveller merkezde tutulmakta olan defterlere müstenit teşkil edeceğinden hatasızca yapılmasına dikkat ve itina olunacaktır.

6— Şekli bu numuneye uymıyan ve ihtiva ettiği malûmatı sıhhatli görülmeyen cetveller iade edilecektir. Beyhude muhaberata meydan verilmemesi için ağustostan itibaren bu numuneye göre ve yukarıdaki tarifât dairesinde cetvel gönderilmesi lâzımdır.

Kısım 1**Vilâyeti**

hangi ay..... hesabı

Nev'i varidat	Haliye				Sabıka			
	Tahakkuk		Tahsil		Tahakkuk		Tahsil	
	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.	Lira	K.
Arazi vergisi								
Bina „								
Buhran „								
Yekûn								

Hülâsa**Kısım 2**

Geçen ay yekûnu								
Bu ay yekûnu								
Yekûn								

Kısım 3Beyanı
Lira K.

Arazi vergisi tahsisatından	% 3 Tayyare hissesi
„ „ „	% Banka „
Bina „ „	% 3 Tayyare „
„ „ „	% 15 Belediye „

Hisseler yekûnu

Tekâüt ve Yetim aylıkları

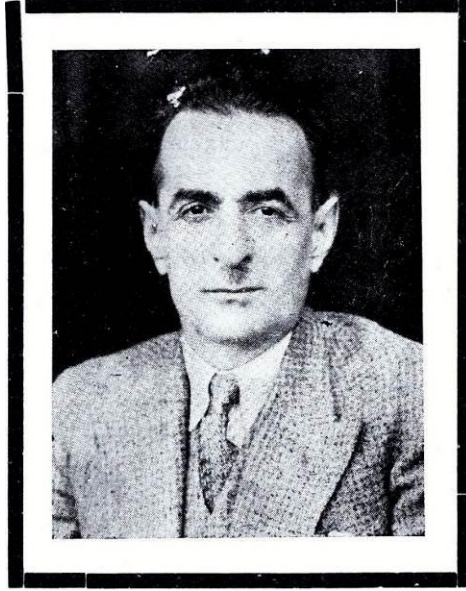
İç Bakanlıkça

1/7/936 dan 1/8/936 ya kadar işi biten emekli, öksüz ve dullar
maaşı tahsis listesi

<u>Adı ve memuriyeti</u>	<u>Nev'i tahsis</u>
Çarşı mezar idaresi müdürü Osman Timur	Eytam
İncesu nüfus memurluğundan mütekkait Âdil	»
Edremit nüfus kâtibi Mehmet Ali	Tekâüt
Beyoğlu tahrirat kâtibi Ali Ulvi	Eytam
Mudurnu hususî muhasebe memuru Halim Çelikeleş	Tekâüt
Mecitözü kazası hususî muhasebe memuru Tefik	
Yaşar	»
Göynük hususî muhasebe memuru İbrahim Tarhan	»
Payas nahiyesi müdürü Tefik Yetkin	Eytam
Erzurum eski mektupçusu Sırrı	Tekâüt
Gölnar kazası hususî muhasebe memuru Rıza Erdem	»
Seyitgazi nüfus memurluğundan mütekkait	
Mustafa Sabri	Eytam
Afyon V. tahrirat Ka. evrak memurluğundan mütekkait	
Mehmet	»
Erbaa tahrirat kâtipliğinden mütekkait Hüseyin Hüsnü	»
Adana iskân istatistik memuru Ali Ulvi	»
Darende nüfus kâtibi Hasan Erdem	»
Kalecik eski kaymakamı Neş'et	»
Gaziantep hususî muhasebe tahsildarı Abdülkadir	»
Hösnek nahiyesi müdürlüğünden mütekkait Mustafa	»
Balıkesir hususî muhasebe tahsildarı Hüseyin Avni	»
Zührevî hastalıklar Md. Galata muayenehanesi takip	
M. Şerif	Tekâüt
Karahasanlı nahiyesi müdürü Refik Yaman	»

<u>Adı ve memuriyeti</u>	<u>Nev'i tahsis</u>
Seyhan vilâyeti idare heyeti azası Mehmet Arif	Eytam
Mardin nüfus müdürlüğünden mütekait Mehmet Ragıp	Eytam
Arapsun eski nüfus memuru Seyit	Tekaüt
Çorlu nüfus kâtibi Osman Erten	Eytam
Fen işleri müdiriyeti inşaat mühendisi H. Hilmi	Tekaüt
Çanakkale matbaa müdürü Abdi Demirel	»
Balıkan nahiyesi müdürü Ahmet	Eytam
Trabzon valiliğinden mütekait Mehmet Galip	»
Bulancak kaymakamı Mehmet Ali Aykut	Tekaüt
Fatih Belediye şubesi başkâtibi Ali İhsan	»
İstanbul belediyesi levazım Md. ambar M. Ahmet	»

Aramızdan ayrılanlar

Manisa valisi A. Murat Germeni de kaybettik.

A. Murat Germen 1297 yılında Aydında doğmuştur.

Aydın ve İzmir idadilerinde okuduktan sonra Hukuk mektebine girmiş, bu mektepten mezuniyet ruusu almıştır.

İlk memuriyete Manastır bidayet mahkemesi aza mülâzımlığı ile 323 te başlamıştır. 324 te Manastır istinaf mahkemesi aza mülâzımlığına tayin ve 325 te Antalya bidayet mahkemesi ceza dairesi reisliğine tahvil edilmişse de buraya gitmeden Beyoğlu merkez memurluğuna nakledilmiş ve 326 da İstanbul polis müdiriyeti kısmı adli reisliğinde, 327 de kısmı adli müdürlüğünde bulunmuştur.

327 de Selanik polis müdürlüğünde ve 328 yılında

Manastır polis müdürlüğüne tahvil edilmiştir. Buraya gitmemiş ve 328 de Üsküdar polis müdürü olmuştur.

329 da Beyoğlu polis müdürlüğüne tayin ve aynı sene içinde İstanbul polis müdür muavinliğine tahvil edilmiştir.

337 yılında Siverek mutasarrıflığına tayin edilen Murat buraya gitmeden aynı yılda Emniyeti umumiye müdürlüğüne tahvil edilmiştir.

339 yılında Ankara, 928 yılında Kastamonu valiliklerinde bulunmuştur. 933 yılında Manisa valiliğine tayin edilmiş olan A. Murat Germen, mideden yapılan bir ameliyat neticesi 26/7/936 gününde ölmüştür.

Şimdiye kadar bulunduğu vazifelerde muvaffakiyetle çalışmış olan Murat Germenden yurda nafi daha birçok hizmetler beklenirken kıymetli idarecimizin ani ölümü derin bir teessür uyandırmıştır. Meslek arkadaşlarına ve kederli ailesine acılarımızı bildiririz.

Gayri Resmî kısım

Almanyada Yeni Belediye Teşkilâtı (*)

Makalenin muhteviyatı:

I— Kanunun umumî vasıfları.

II—Kommünler.— A. Arazileri.— B. Kommünlerin adları.— C. Sakinler ve hemşeriler.

III— Kommünlerin idaresi.— A. Bourgmestre ve muavinleri.— B. Belediye meclisi.— C. Müşavirler.

IV— Kommünde İktisadî hayat.— A. Kommünün patrimuvanı. — B. İktisadî sahada kommünün faaliyeti.— C. Borçları.— D. Bütçesi.— E. Vezne, muhasebe ve hesabatın tetkiki rejimi.

V—Kommün idarelerinin mürakabesi.

VI— Netice.

Nasyonal sosyalist rejimi 1933 yılı iptidalarında iktidarı ele aldıktan sonra Alman federe devletlerinin ve Reich'in esasi bünyelerini tamamen değiştirerek yeni temellere göre bina eden bazı kanunlar neşretmiştir.

Devletçi ve totalitaire eserini tamamlamak için yeni rejim, neşrettiği 30 İkincikânun 1935 tarihli kanunla gerek kommün teşkilât ve idaresine ve gerekse Reich'in umumî çerçevesine yeni bir şekil vermiştir.

I— Kanunun umumî vasıfları

Bu kanunun başlıca gayesi nazariyatta kommünlerin

* Bu makale «Revue du Droit public et de la Science politique» mecmuasının son sayısında çıkan Dr. Maurice Aubry'nin etüdünden nakledilmiştir.

muhtariyeti prensibini muhafaza ederek yeni kommün teşkilâtını Nasyonal - Sosyalist partisinin umumî nazariyeleriyle hemahenk kılmaktır.

Bundan maada, bu kanun kommün bütçelerinin salim ve düzgün bir şekilde tanzimi ve kommünlere eskisinden daha kuvvetli bir hayatiyet verilmesi gayesile müteharriktir.

İstenilen neticeye varabilmek için bu kanun, yeni kommün teşkilâtının aşağı yukarı iskeletini teşkil eden büyük nâzım fikirlerin tatbikini bu işe elverişli şu aşağıdaki vasıtalarla temin maksadını istihdaf ediyor:

- 1— Kommün idaresindeki organların tamamile değiştirilmesi,
- 2— Devlet faaliyetinin heyeti umumiyesine kommünün daha ziyade iştiraki,
- 3— Mahallî idareler mâliyesinin sağlam bir idare sistemine dayanması,
- 4— Faaliyet yollarını arttırmak ve kuvvetlendirmek için kommünlerin daha büyük birliklere iltihakı veya tamamen bu birlikler içinde çalışması,
- 5— Reich'in heyeti umumiyesi için, kommün idarelerinin mutlak vahdetinin tahakkuku.

II—Kommünler

Kommünler, mer'î bulunan kanunların kendilerini tavzif ettiği umumî mahiyetteki mahallî fonksiyonların ifasını temin için, kommün arazisi denilen muayyen bir arazi parçası üzerinde sakin insanları bir araya toplıyan teşekküllerdir.

Kommünler şahsiyeti maneviyeyi haizdirler. Kendi kendilerini, kendi mes'uliyetleri altında idare ederler. Fakat kanun hemen birinci maddesinde bu idarenin yalnız kanunla değil, aynı zamanda devletle de yani Nasyonal - Sosyalist partisinin umumî noktai nazarlarile de ahenkdar olarak çalışması icap ettiği prensibini vazetmektedir.

Kommünler hemşerilerin refahını arttırmak için çalışmalıdırlar.

Kanunun kendilerine verdiği vazifelerden fazla olarak devlet yeni bazı vazifeler de yüklemek isterse, bu tanzim ancak yeni bir kanunla mümkündür. Alelade bir emirname kâfi değildir. Aynı prensip kommün haklarına vaki olacak müdahaleleri de göz önünde tutmakta ve bu müdahalelerin ancak kanunla olacağını tasrih etmektedir.

Kommünler, kendi idarelerine ait olup kanunun tanzim etmediği işleri görmek için nizamnameler yaparlar. Bu nizamnameler ilân edildikleri tarihin ertesi gününden itibaren mer'iyete girerler ve kommünlerin, idari vesayetleri altında bulunduğu otoriteler tarafından hükümsüz bırakılabilirler.

Her kommünün umumî bir statüsü bulunmalıdır. Hakikatte bu, kommünün kendi kendisine verdiği bir constitution'dur. Ve kommünün gayelerini tayin eder.

Bu umumî statü 30 İkincikânun 1935 tarihli kanunun zikretmeyi emrettiği maddeleri havi olmalıdır.

Bu kayıtlar şunlardır:

1— Fahrî surette çalışan Bourgmestre ve muavinlerine ve veznedarlara vazife tazminatı vermek, fahrî vazifeler ifa eden vatandaşları taltif etmek.

2— En az yirmi sene bulunduğu vazifede muvaffakiyet gösteren vatandaşlara iftihar mümtaziyetleri bahşetmek.

3— Muavinlerin miktarının tayini.

4— Bourgmestre ve muavinlerinin fahriyen veya meslek aidatile vazife gördüğünün tayini.

5— Şehir kommünlerinde meslekten yetişme Bourgmestre ve muavinlerinin haiz olmaları icap eden şartlar.

6— Meslekten yetişme Bourgmestre ve muavinlerinin hayat kaydile tayini.

7— Merasim esnasında Bourgmestre'in, muavinlerinin ve belediye meclisi azalarının giyecekleri elbise ve taşıyacakları resmî nişanların tesbiti.

8— Belediye meclisi azası adedinin tayini.

9— İdarenin bazı şubelerine personellerin tayini.

Kanun bu umumî statünün ehemmiyetini iyice tebarüz ettirmek için Nasyonal - Sosyalist partisi mümessilinin

ve kontrol vazifesile mükellef otoritelerin Rızası olmadan neşredilemeyeceğini tasrih etmiştir.

A— Kommünlerin arazisi

Kommünlerin arazisi halkın birbirile kaynaşması temin edilecek ve kommünün kendisine verilen vazifeleri ifaya müsait olacak şekilde tayin edilmelidir.

Binaenaleyh, bu şartları haiz olmıyan kommünlerin ihdası bu prensibe muhaliftir.

Aynı zamanda kommün kendisine tevdi edilen vazifeleri ifa edebilecek kadar canlılık gösteremezse 120 inci madde bu kommünün bir kommünler birliğine ithal edilebileceğini tasrih etmektedir.

Kommün arazisine ait ihtilâflar, kommünlerin kontroluna memur otorite tarafından hal ve faslolunur.

Kommün arazisinde yapılacak tadilât kanunda derpiş edilmemiştir. Bu tadilât idari kararlar yolile yapılır ve Reich Stathalter'inin salâhiyeti dahilindedir. Bu makam tadilâtın mer'iyet tarihini tesbit ve bu tadilâttan doğacak neticeleri tanzim eder.

B— Kommünlerin adları

Bütün kommünler, kanunun mer'iyete girdiği andan itibaren «kommün» adını taşırlar. Ve evvelce bunlara verilmiş olan bütün adlar mülğadır (¹).

Bununla beraber bu umumî kaideye iki istisna vazedilmiştir:

1— Bu ana kadar mer'î kanun mucibince «şehir» adını taşıyan kommünler aynı adı taşımağa devam edeceklerdir.

2— Eski kanun mucibince, hususiyetleri, tarihleri veya ehemmiyetleri dolayısıyla banyo, panayır ve saire şehri gibi hususî namlarla anılan şehirler aynı adı taşımakta devam edeceklerdir.

Buna mukabil «zirâî kommün» tabiri, hiç bir mana

¹ Kanuna takaddüm eden devirdeki «Zirâî köyler» için de aynı hüküm caridir.

ifade etmediğinden kaldırılmıştır. Kommünlere ad vermek ve adlarını değiştirmek salâhiyeti Statthalter'e aittir.

Âmme iktidarının bir kısmına vaziülyed bulunması hasebile, kommünlerin resmî mührü vardır. Bayrak ve armaları da olabilir. Fakat bunları verme salâhiyeti Reich Statthalter'ne aittir. Değiştirme salâhiyeti de, kommünün evvelden fikri alınmak şartile yine aynı makama verilmiştir.

C— Sakinler ve hemşeriler

Kanun kommün sakinleri ile hemşerileri tefrik etmiştir.

Kommünde oturan herkes sekeneye dahildir.

Hemşeri hukukuna malik olanlar hemşeridir.

Kanun hemşeri ile sakin arasındaki farkı muhafazada ısrar etmiştir.

Zira kanun, belediye intihapları prensibinin ilga edilmiş olmasına rağmen, bazı fahrî vazifelerin ancak hemşeri olmak için lüzumlu şartları haiz kimselere açık olmasını istemiştir.

Kanun, prensip itibarile, her hemşerinin fahriyen kommünün iyiliğine çalışmak mecburiyetinde olduğunu ve vazifelerinin ifasında daimî bir numunei imtisal olacak şekilde hareket etmesini kabul etmiştir.

Yalnız hemşeriler fahrî vazifeler kabul edebilirler ve etmek mecburiyetindedirler.

Hemşeri olmak için lüzumlu şartlar şunlardır:

1— Alman tebaasından olmak.

2— Yirmi beş yaşını doldurmuş olmak, kanun ancak bu yaştan sonra icap eden tecrübenin kazanılmış olduğuna hükmetmiştir.

3— En az bir sene kommünde ikamet etmek ve medenî haklara sahip olmak. İkametgâhta muayyen bir müddet beklemek. Bu kayıt, hemşeri hukukuna malik olmak için makul bir düşüncedir.

Maamafih bu kayıtların da iki istisnası vardır.

a) Meslekten yetişme Bourgestre ve muavinleri u-

mumiyetle kommün halkı arasından seçilmez. Fakat aynı zamanda hemşeri addedilmeleri hakkaniyet icabı olduğundan kanun bunların vazifeye başlar başlamaz kommünde ikamet müddetleri nazarı itibara alınmaksızın hemşeri sayılmalarına müsaade etmiştir.

b) Bazı ahvalde bir senelik ikamet müddeti dolmadığı halde sakinlerden birine hemşeri hukukunun verilmesi faydalı olabilir. Kanun bu istisnaî muameleyi tatbika, mürakabe vazifesile mükellef makamların iznine vabeste olmak şartile müsaade etmiştir.

20 inci madde hemşeri hukukunun müruru zamana uğramasına veya ref'ine müteallik şartları tayin etmiştir. Bütün kommünler fahrî hemşeri unvanını, halk, devlet veya kommün nazarında hususî unvanlar kazanmış Alman vatandaşlarına vermek hakkını haizdir. Hattâ aynı unvanı ecnebilere de verebilir. Fakat bu halde mürakabe vazifesile mükellef makamların muvafakati şarttır.

Kommün tarafından fahrî hemşeri unvanının geri alınması için mürakabe vazifesile mükellef makamların Rızasını almak şarttır. Kanun bu şekilde vaki olacak indî hareketlere karşı vatandaşları himaye etmek istemiştir.

Fahrî olarak vazife görececek hemşeriler Bourgmestre tarafından tayin edilir. Kanun hizmet müddetini tesbit etmiyerek ahval ve şeraitin muhtemel tebeddülâtını nazarı itibara almış ve bu işi Bourgmestre'e bırakmıştır.

Hiç bir hemşeri, ciddî bir sebep olmadan Bourgmestre'in kendisine verdiği vazifeyi ifadan istinkâf edemez. Kanunun 23 üncü maddesi ciddî ve makul addedilen sebepleri saymaktadır. Fakat bu tadat tahdidi değildir. Muhalif hareket eden vatandaşlardan cezayı nakdî alındığı gibi azamî miktarı altı yıl olan bir müddet zarfında da hemşeri hukukundan istifade etmesi menolunabilir.

Fahrî olarak vazife gören herkes meslekî sırları muhafaza ile mükelleftir.

Bir işin neticesile alâkadar her hemşeri, gerek kendisinin, gerek ailesi efradının veya yanında kendisinin üç-

retle çalıştığı kimselerin bu işin hallinden zarar veya fayda göreceği ahvalde, bu işe ait bir karar veremeyeceği gibi, fikir de dermeyan edemez.

Fahrî bir vazife deruhde eden hemşeri her şeyden evvel kommünün menfaatlerini düşünmek mecburiyetindedir. Binaenaleyh vazifesile kabili telif olmıyan her türlü faaliyetten istinkâf etmelidir. Bu gibi memurlar üçüncü şahısların mümessilliğini kabul suretile veya diğer herhangi bir suretle onları kommüne karşı müdafaa etmekten menedilmişlerdir. Meselâ avukat olan bir Bourgmestre kommün aleyhinde bir dava kabul edemez.

Prensip itibarile, bir hemşeriye tevcih edilen fahrî vazifeler meccanen ifa edilir. Binaenaleyh hemşeri bu vazifeden hiç bir surette şahsî bir istifade temin edememelidir. Fakat kanun 27 inci maddesinde bu gibilerin yaptıkları masrafların ödeneceğini ve vazifede geçirdikleri müddet için şahitler için kabul edilen tazminat esas tutularak ücret verebileceğini derpiş ediyor.

Maamafih aynı madde Bourgmestre'lere, fahrî muavinlere ve veznedarlara vazife tazminatı verilebileceğini kabul etmiştir.

En az yirmi sene müddetle vazifesinde fevkalâde muvaffak olmuş hemşerilere bir iftihar unvanı verilebilir. En çok müstamel olanı «şehir Duvayyeni» nidir. (Stadtâltesler).

29 uncu maddede sayılan kommün kararlarına itiraz edilebilir. İtiraz iki hafta içinde yapılmalıdır. İtiraz üzerine Bourgmestre kararı verir. Bu karara karşı da idari kaza yolile tekrar itiraz mümkündür.

III — Kommünlerin idaresi

Kanunun esbabı mucibe lâyihasından anlaşıldığına, göre, kommün idaresini tanzim için şu prensiplere riayet edilmiştir.

Kommün idarelerinin muhtariyeti prensibi kat'î ve mutlak hiç bir şekle tâbi değildir.

Eskiden kommün idarelerinde muhtariyetin kriter yo-

lunu idare edecek ellerin intihap yolile seçilmesinde ararlardı. Muayyen miktarda müntahap vatandaşlardan terekkülüp eden bu idare uzuvları belediye meclisinde kommüne ait işler için reye müracaat suretile bir netice alırlardı.

Esbabı mucibe lâyihasındaki şu satırlar şayanı dikkattir: «Muhtariyetin bu şekilde anlaşılışı Alman milletini partiler rejimine sürükleyerek devletin inhilâlini mucip olan liberal demokratik fikirlerin doğmasına sebep olmuştur.»

Millî inkılâptan beri bu nazariyeler artık itibarını kaybetmiş ve yeni devlet Führer'in gayri mahdud mes'uliyeti prensibine istinat etmiştir.

Yeni devlet ferdi mes'uliyetleri hafifleten veya büsbütün ortadan kaldıran parlamenter demokratik tesisleri kabul etmemektedir.

Buna karşı şu esas prensip devlet faaliyetinin ana temeli olmuştur:

«Yukarıdan aşağıya doğru otorite, aşağıdan yukarıya doğru da gayri mahdud mes'uliyet.»

Binaenaleyh: «Mantikî bir düşüncenin neticesi olarak eğer kommünler devletin içinde yabancı grupmanlar şeklinde kalmamak mecburiyetinde iseler Führer'in prensibi bunların hayatlarına da hâkim olmalıdır.»

Esasen «kommünlerde, bilhassa şehirlerde ekseriyete dayanan sistemin mahzurları hem idare uzuvlarının intihabında, hem de bu uzuvların verdiği kararlarda daima kendisini hissettirmişti. Bu kararlar verilirken ekseriya mes'uliyetten çekinilmiş, parti menfaatleri telife uğraşmış, bazan da vaziyet partiler tarafından ifsad edilmiştir.»

Kanunun kökünden değiştirmeyi gaye edindiği metodlar işte bunlardır.

Bu suretle Führer'in prensiplerine uygun olarak kanun, kommüne «kuvvetli, müttehid, sarsılmaz, mes'uliyet mefhumunu iyice kavramış idari bir veçhe» vermek istemiştir.

Führer'in koyduğu prensibin hukukî neticesi karar ve icraatın tek ve aynı şahısta toplanmasıdır. Diğer bütün kommün idare şekilleri bertaraf edilmelidir. Bilhassa tek

belediye meclisi sistemi veya eski rejim zamanında olduğu gibi iki meclisli sistem kaldırılmalıdır.

Bununla beraber, kanunun esbabı mucibe lâyihası kollektif mesainin hemşeri teşriki mesaisinin kommünde hayatî bir ehemmiyeti haiz olduğu ve behemehal muhafaza edilmesi lâzım geldiği hakikati üzerinde ısrar etmiştir. Fakat bu çalışma Führer'in prensibi ile telif edilmelidir. Hattâ bu prensibe tamamen tebaiyet lâzımdır. Kommün şefine yardım edecek olan hemşerilerin buradaki rolleri tamamen istişarî mahiyette olup ileri sürecekleri fikirlerin şefi tenvir etmekle kalması ve onu daima tam ve şahsî olması icap eden mes'uliyetinden ayırmaması lâzımdır.

Binaenaleyh fikirlerle kommün şefine yardım edecek hemşeriler eskiden olduğu gibi kontrol hakkını haiz müntahap mümessillerden mürekkep bir meclis ve reis ile aynı derecede olmayıp bilâkis şefle birlikte her türlü ikilik fikrinden azade olarak çalışan ve müessir teşriki mesai mefhumile müteharrik kimselerdir.

A— Bourgmester ve muavinleri

Kommünün şefi Bourgmestre'dir. Kendisine muavinleri yardım ederler. Tam ve münhasır mes'uliyeti altında kommünü idare eder. Hiç kimse bu mes'uliyeti paylaşamaz. Bu sebeple devletin kendisine yüklediği muhtelif vazifelerden dolayı Bourgmestre'in intihabında çok dikkatli davranmalıdır. Devletin Bourgmestre'lerin tayinine nezaret hakkı vardır.

Nasyonal - Sosyalist partisinin devletle kaynaştığına, binaenaleyh devletin partinin tuttuğu yoldan gayri bir yolda yürüyemeyeceğine göre kommünlerde de muhtariyeti muhafaza ederek, faaliyeti Nasyonal - Sosyalist partisinin faaliyetile hemahenk kılmak mecburiyeti aşikârdır.

Buna binaendir ki 33 üncü ve 41 inci maddeler Bourgmestre'lerin tayininde Nasyonal - Sosyalist partisi mümessillerine bir müdahale hakkı tanımıştır. Meslekten yetişme Bourgmestre ve muavinliklerine tayinler yapılmaz-

dan evvel bazı eşkâle riayet etmek lâzımdır: İleri sürülen namzetler listesi Nasyonal - Sosyalist partisi mümessiline arz edilir. Bu mümessil tayini yapacak makama üç namzet takdim etmek hakkını haizdir. Bu makam 41 inci maddenin koyduğu hükümlere göre değişebilir: Bazan Reich Dahiliye Nazırıdır; bazan Reich Statthalter'idir. Bazan da bu iş nezaretle mükellef memurlardır.

Parti mümessili ile tayini yapacak makam uyuştukları takdirde kommün namzedi tayin eder. Uyuşamazlarsa parti mümessili tarafından yeni teklifler yapılır.

Bu yeni tekliflerde de uyuşamazlarsa mümessil namzedi kommüne bildirir. Kommün gösterilen bu namzedi tayin mecburiyetindedir.

Vazifelerini fahriyen ifa edecek olan Bourgmestre ve muavinlerine gelince, bunların tayininde meslekten yetişmiş Bourgmestre'lerin tayinindeki eşkâle riayet mecburiyeti yoksa da, parti mümessilinin müdahalesi eskisi gibi bakidir.

Bu usulü koymaktan maksat «yalnız parti ve devletin ve halkın itimadını haiz ve kabiliyetleri ve iradeleri sayesinde kommün idaresinde Nasyonal - Sosyalist fikirlerin hakimiyetini temin edecek kimseleri iş başına getirmektir.»

Nasyonal - Sosyalist partisi mümessili, yalnız Bourgmestre ve muavinlerinin tayinine müdahale ile iktifa etmez. 33 üncü madde mümessile, diğer ahvalde de kommün işlerinin idaresine karışmak salâhiyetini verir. Bilhassa partinin siyasî nüfuzunun kullanılması icap eden hallerde mümessil bu salâhiyeti kullanır.

Diğer taraftan kommünün umumî statüsü de mümessilin tasdikine bağlıdır. Yani kommünün kendisi için vücade getirdiği ve kommünün vazifelerine dahil bütün meseleleri hal ve tanzim edecek teşkilâtı tasdik eder.

Kanun Bourgmestre'lerin daha ziyade kommün idaresine ait hususatta, parti mümessilinin ise meselelerin siyasî cephesini derpiş etmekte daha fazla muvaffakiyet göstereceğini nazarı itibara almıştır.

Mümessil eğer kararlara muvafakat etmezse, sebepleri tahriren ve itiraz yaptığı tarihten itibaren iki hafta zarfında bildirmeğe mecburdur. Bu tahrirî beyanında, muvafık bulmadığı noktaları sarahaten kaydetmekle mükelleftir. Aksi halde muvafakat etmiş sayılır.

Bourgmestre ile mümessil arasında ihtilâf çıktığı zaman 33 üncü maddenin son fıkrasında gösterilen makamlar ihtilâfî hal ve faslederler. Diğer taraftan fahrî hemşerilik ve iftihar unvanları yine mümessilin muvafakati ile verilir ve geri alınır.

Bourgmestre'in, miktarı umumî statü ile tesbit edilen muavinleri vardır. Bu muavinler Borgmestre'lerle birlikte kommünü idare ile mükellef bir heyet teşkil etmeyip bilâkis onların madunudurlar ve emirlerine tâbidirler. Kommünü Bourgreste temsil eder.

Bourgmestre'in kommüne vecibe tahmil edecek bütün kararları tahriren verilmeli ve altında el yazısı ile imzası ve resmî sıfatı bulunmalıdır. Mühürle imza kifayet etmez.

Kanunu medenînin 125 inci maddesi mucibince tahriri şekle tâbi olmayan kararlar hukukî bir hüküm ifade etmezler.

Bourgmestre, idarenin şefî olmak itibarile kommün memurlarını, müstahdemlerini amelelerini tayin ve azleder. İşleri aralarında taksim eder ve lüzumunda haklarında disiplin cezaları tatbik edebilir. Yapacağı tayinler kadronun hudutlarını aşamaz.

Nüfusu on binden eksik olan kommünlerde Bourgreste'ler ve muavinleri vazifelerini fahriyen ifa ederler. Maamafih 39 uncu madde Bourgreste ve muavinlerinin meslekten yetişmiş olanlar arasından seçilmesi için umumî statüye bir kayıt konmasına müsaade etmiştir. Nüfusları on binden aşağı olmakla beraber bazı kommünlerin idaresi güç ve karışık olabilir. Meselâ su şehirleri, sayfiye şehirleri için meslekten yetişme Bourgreste'ler tayin edilebilir.

On binden fazla nüfuslu kommünlerde çarpışan menfaatlerin vüs'atini ve mudiliyetini nazarı itibara alan kanun mahallî idarenin teknik bilgiye sahip fahrî Bourgrest-

re ve muavinlerinin elinde faydalı olabilmek için uzun zamana muhtaç olduğunu kabul etmiştir. Buna binaen 39 uncu maddenin ikinci fıkrası bu makamların ancak meslekten yetişme memurlar tarafından işgal edilebileceğini tasrih etmiştir.

Bütün şehirlerde Bourgmestre ve başmuavin meslekten yetişme olacağı gibi, hâkimler ve yüksek idare memurlarında aranan bilgiye sahip bulunmalıdırlar. Bourgmestre ve muavinlerinin tam istiklâlini temin için 42 inci maddeye bazı kayıtlar konmuştur.

Bourgmestre ve muavinleri muayyen bir zaman için tayin edilirler. Bu müddet meslekten yetişmeler için on iki senedir. Bu müddet şu iki telâkkiyi telif etmektedir: Bir taraftan her kommün idaresinde bulunması icap eden fikri takibi haleldar ettiği için sık sık vukua gelen tebeddüllerin önüne geçmek, diğer taraftan da iktidarları ile temayüz edenleri daha büyük kommünlere tayin etmek suretile bu memurları çalışmaya sevk etmek.

Meslekten yetişme Bourgmestre ve muavinlerini tayin salâhiyetini haiz makamlar on iki senenin sonunda bu memurların işlerine devamlarına karar verirlerse yeniden on iki sene müddetle çalışmalarına devam ederler. Aksi halde o zamana kadar elde ettikleri hakları kaybederler.

Kanun bu suretle henüz çalışabilecek kudrette olanların sırf kendi arzuları ile çekilerek oldukça mühim bir yekûn tutan tekaüdiyeden istifadelerine mâni olmak istemiştir.

Fahrî Bourgmestre ve muavinlerine gelince, bunlar altı sene için tayin edilirler. Bu müddet sonunda yeniden tayinleri mümkündür.

Kommünün umumî statüsü Bourgmestre ve muavinlerinin kaydı hayatla tayin olunabileceklerini tasrih edebilir. Bu tarzı hal vazifelerinde yüksek kabiliyet göstermiş şahısları tamamilen kommüne bağlamak gayesini gütmektedir.

45 inci madde bir senelik staj müddeti kabul etmiştir. Bir senelik müddet geçmeden de tayinine salâhiyettar oto-

ritenin Bourgmestre ve muavinlerini asaleten tayin etmesine imkân vardır.

Bourgmestre ve muavinleri memuriyete girmeden evvel yemin ederler. Umumî statü, Bourgmestre ve muavinlerinin hususî elbise ve resmî alâmetler taşıyabilecekleri hakkında bir hüküm ihtiva edebilir.

B— Belediye meclisi

Belediye meclisi, kommün idarelerinde kollektif unsuru temsil eder. Kanunun esbabı mucibe lâyihasında «belediye meclisi azası vatandaşlar arasından seçildiğine veya onların arasında yaşadığın göre kommün idaresinin halkın her tabakası ile sıkı ve devamlı temasını temin ediyor demektir» şeklinde bir cümle vardır.

Bununla beraber eski rejim zamanındaki aynı ismi taşıyan temsilî meclisle bugünkü meclis arasında esaslı farklar mevcuttur. Bugünkü belediye meclisi azası selefleri gibi vatandaşların reyinden doğmuş ve siyasî bir parti tarafından verilmiş vesayet vazifesile mükellef olmayıp, bilâkis kommünün memurlarıdır. Vazifelerini fahriyen ifa ederler. Aynı bir usul ile tayin edilirler.

30 İkincikânun 1935 kanunile tesis edilen belediye meclisleri «anonim bir ekseriyet vasıtasile karar veren ve idareyi mürakabe eden bir heyet olmayıp daha ziyade Bourgmestre’i fikirlerde tenvir eden, ona yardım eden mesuliyetli ve ehliyetli müşavirlerdir.»

Bir kelime ile ifade etmek lâzım gelirse rolleri «Bourgmestre’le birlikte ve aynı yolda kommünün iyiliğine çalışmaktır.» Kommün şefinin aldığı tedbirleri halka anlatmak vazifeleri icabatındandır. Belediye meclisi azaları vazifelerini yaparken yalnız umumun menfaatini göz önünde bulundurmalarıdır.

Kanun belediye meclisi azasının miktarını tahdit etmek istemiştir. Zira «hakikaten müsmir olacak bir müşavere, iştirak edenlerin miktarının çok olmamasile mümkündür.»

Bu miktar umumî statü ile tayin edilir. Azamî miktar on binden az nüfuslu kommünlerde on ikidir. Diğer kommünlerde azamî 24 tür. Şehirlerde ise otuz altıya kadar çıkabilir.

33 üncü maddenin salâhiyetlerini tayin ettiği Nasyonal - Sosyalist partisi mümessili belediye meclisi azasına dahil değildir. Fakat kanunun kendisine müdahale hakkı verdiği işler hakkında çabuk ve doğru bir fikir edinebilmesi için 51 inci madde, hallinde kendisinin de rol oynayacağı meselelerin Bourgmestre ve meclis tarafından müzakeresinde, müzakerata iştirak hakkını vermiştir. Bu müzakerata davet edilmek mecburiyeti vardır.

Nasyonal - Sosyalist partisinin halkla bir kül teşkil ettiği fikri hâkim olduğuna göre parti mümessili kommündeki vatandaşları temsil eder.

«Belediye meclisi azalarım kommünün muhtar idaresine iştirake ait kollektif unsurun bir tezahürü olarak kabul edersek» bunların tayinini hemşerilerin heyeti umumiyesinin mümessiline bırakmak lâzım gelir ki o da Nasyonal- Sosyalist partisi mümessilidir. 51 inci madde bu hükmü ihtiva etmektedir.

O halde belediye meclisi azaları müntahap olmayıp fırka mümessili tarafından tayin edilirler.

Fakat bu azanın Bourgmestre ile birlikte çalışacağı göz önüne getirilirse bu tayin keyfiyetinde mümessilin Bourgmestre ile anlaşması lâzım geldiği tezahür edecektir.

Bu tayinler yapılırken seçilecek azanın millî imanı kuvvetli, ehliyetli ve dürüst olmasına dikkat edilmelidir.

Kommün memur, müstahdem ve amelesi belediye meclisine aza olamaz. Mürakabe vazifesile mükellef otoriteler de aza olamazlar.

Belediye meclisi azaları altı sene için tayin edilirler. Bu müddet sonunda yeniden tayin olunabilirler. Vazifelerini fahriyen ifa ederler ve Bourgmestre azayı vazifelerini hüsnü ifaya cebredebilir.

55 inci madde kommüne ait en mühim hususatta Bourgmestre'lerin meclis azasile iştirake etmesini mecburî

kılmaktadır. Bu madde en mühim hususâtı tamâmile Bourgmestre'in içtihat ve reyine bırakmamıştır. Hassaten mühim olanlardan birçoğunu kaydetmiş ve bu hususlar için aza ile istişare mecburiyetini koymuştur. İşin çok müstacel olduğu ahvalde Bourgmestre müzakereden vazgeçebilirse de ilk celsede azaya bunun hesabını vermek ve meselenin hal suretini bildirmekle mükelleftir.

Bourgmestre için bazı meseleleri, karar vermeden evvel meclis azasının tetkikine arz etmek mecburiyetinin müeyyedesı nedir? Esbabı mucibe lâyihası verilmiş böyle bir kararın keenlemeyekün addedilemiyeceğini kaydetmektedir. Zira «müzakereye iştirakleri kommünün irade ve kararının teşekkülü için zarurî bir unsur değildir. Zira karar vermek sırf Bourgmestre'e ait bir iştir. Böyle olunca da Bourgmestre'in kararı azanın reyi alınmamış olsa dahi kıymetini muhafaza eder. Maamafih, yine esbabı mucibe lâyihasında işaret edildiği veçhile, bu nazariye Bourgmestre'e vazifesinde ihmalinden dolayı bir disiplin cezası verilmesine mâni değildir.

Belediye meclisi azasım içtimaa davet eden Bourgmestre'dir. Bir kısım aza istese bile kendiliklerinden içtima etmek hakkına malik değildirler.

İçtimaların alenî olup olmayacağını tayini de yine Bourgmestre'e aittir. Müzakerelere kommün memur ve müstahdemini ve mütehasısları da iştirak edebilirler.

Aza, Bourgmestre'den mezuniyet ve müsaade almış olmadıkça müzakerata iştirak mecburiyetindedir. Bourgmestre müzakereyi idare eder. Her aza fikrini söylemekten çekinmemelidir. Hattâ Bourgmestre ile hemfikir olmadığı ahvalde, sorulmasa da, fikrini söylemelidir. Müzakeratın esasını bildiren bir de zabıt tutulur. Bu zabıtta muhalif kalanların fikirleri ve mütaleaları kaydedildiği gibi her aza da noktai nazarını bu zabta geçmesini isteyebilir.

C— Müşavirler

Umumî statü idarenin muayyen bir kısmında, istişarî

mahiyette olmak üzere bazı müşavirlerin tayinini derpiş edebilir.

Bunlar Bourgmestre'ler tarafından tayin edilir. Belediye müşavirleri veya diğler vatandaşlar arasından seçilirler. Fiiliyatta bu gibi tayinlere maarif, sıhhiye, maliye ilh. gibi faaliyet şubelerinde tesadüf edilir. Müşavirlerin müzakeratı hiç bir zaman alenî değildir.

IV— Kommünün İktisadî hayatı

Kanunun esbabı mucibe lâyihası «yeni Alman devletinin kommünleri büyük bir malî sıkıntı içinde bulunduğunu» ve «birçok şehirlerin tediyeciliyetlerini büyük zorluklarla, o da rayh veya devletleri sayesinde muhafaza edebildiklerini» zikretmekte ve «vaziyetin kommünlere bütçelerini tevzin hususunda gittikçe müsait bir hal aldığı» ilâve etmektedir.

30 İkincikânun 1935 kanunu kommün iktisadiyatına hâkim olacak kaideleri sarahaten tayin etmiştir.

En mühim iş «kommün bütçesinin ve kommün patrimuvanını idare işinin, umumî menfaatin icabatı ile kommünlerin sırf kendi menabii ile ve vergi mükelleflerinin kudretlerde mütenasip olarak hareket etmesini telif ve temin etmek ve aynı zamanda kommün iktisadiyatı ile bu faaliyeti hemahenk kılmaktır.»

Kanun:

- a) Kommün iktisadiyatının idaresi için kaideler kurarak,
- b) Devletin ciddî bir kontrolünü temin ederek,
- c) Elverişli vasıtalarla vezne, muhasebe ve teftiş işlerini tanzim ederek bu neticeye varmak istemiştir.

A— Kommün patrimuvanı

Kommün patrimuvanı itina ve tasarruf ile idare olunmalıdır.

Esbabı mucibe lâyihasına göre bu prensip «patrimuvanlarının muhafazasına, muvakkat ve anî müşkülâtı halli için

müteaddit nesillerin vücade getirdiği emvalin satılmamasına dikkat etmeyi» istilzam etmektedir.

Kommünler patrimvanlarından asgarî masraf ile azamî istifadeyi temin etmelidirler. Kommün emvalinin idame masrafı adî bütçeden temin edilmelidir.

Bu patrimvanın amortismanını ve çoğalmasını temin için ihtiyat akçesi biriktirmen ve tahsisatı adî bütçeden alınmalıdır.

Kommünler lüzum olmadan, emval sahibi olamazlar. Yeni emval sahibi olabilmek için de bu emvalin kommün vazifelerinin ifası için lüzumlu olması şarttır. Prensip itibarile iktisaplar adî bütçe fasıllarından ayrılacak tahsisatla olmalıdır.

Fakat bazan kommünlerin, hiç bir fayda temin etmiyen, üstelik ağır masraflar tahmil eden emvali bulunabilir. Bunlar, kommünleri kontrol ile mükellef makamların müsaadesi alınarak satılabilirler.

Kommün emvalinin satılmasından hasıl olacak meblâğ kommün patrimvanına ithal edilerek patrimvanın kıymetinin muhafazasına veya istikrazların fevkalâde amortismanına tahsis edilir.

Kommünler tesisleri idare ederler. Kanunun takyidatı bu tesislerin idaresine de, diğer kanunların hükümlerine veya tesisi meydana getirenin iradesine muhalif olmamak şartile, şamildir.

Tesis şartlarının ifasına imkân olmadığı veya tesisin menfaati âmmeyi haleldar ettiği hallerde kommün tesisin gayesini tebdil edebileceği gibi büsbütün de kaldırabilir. Fakat bu husustaki kararının hukukî bir müeyyede kazanılması için kontrollla mükellef makamların tasdiki şarttır.

B— İktisadî sahada kommünün faaliyeti

Alman kommünleri, uzun zamandanberi İdarî vazifelerinin yanı başında İktisadî mahiyetteki teşebbüslere de girişmiş bulunuyorlar.

Fakat bu sahada suiistimaller muhtemel olduğundan, kanun kommünün haklarını tahdit etmek istemiştir.

67 inci maddeye göre kommünün bu gibi işlere girebilmesi için aşağıdaki şartların tahakkuku lâzımdır:

a) Teşebbüsün gayesi âmme menfaatinin istilzam ettiği bir ihtiyacın tatmini olmalıdır. Sırf varidat temini gayesile yapılacak işlere kanun müsaade etmemektedir.

b) Teşebbüs, umumiyet itibarile kommünün istihsal kudretinin ve muhtemel ihtiyaçlarının derecesine uyacak şekilde olmalıdır.

c) Kommünün elde etmek istediği maksat başkaları tarafından daha iyi veya daha ekonomik bir şekilde elde edilmiş olmamalıdır.

Kanun İktisadî vasfı haiz teşebbüs formülünden ne kastedildiğini söylememiştir. Kanunun tatbiki için neşredilecek talimatname ve emirler bu meseleyi tenvir edecektir.

Banka şeklindeki bütün teşebbüsler kommüne menedilmiştir. Kanun bu nevi işlerin tehlikelerini göze almanın kommünler için doğru olmayacağını kabul etmiştir.

İktisadî vasfı haiz her teşebbüs veya teşebbüsün tevsiî mürakabe ile mükellef makamların tasdikine vabestedir. Bu makamlar yukarıdaki şartlar tahakkuk etmediği takdirde tasdiklerine arz edilen projeyi reddile mükelleftirler.

Bu prensip yalnız İktisadî vasfı haiz teşebbüsler vücade getirmek için değil, aynı zamanda bu gibi teşebbüslere iştirak hususunda da caridir.

Kommün bu teşebbüslere iştirak ettiği zaman hissedarlar meclisinde Bourgmestre tarafından temsil edilir. Bourgmestre kendisi gitmez de mümessil gönderirse, bunlar Bourgmestre'in vereceği talimattan harice çıkamazlar. Aynı kaide kommünün bir teşebbüsün idaresine iştirak ettiği ahvalde de caridir.

Kommünlerin yüzde yetmiş beşten fazla hisse ile iştirak ettiği ve mümessillerinin idare heyetinde bulunduğu teşebbüslerde bu delegeler teşebbüslerin yapacağı istikrazlara muvafakat edebilmek için evveleminde mürakabe ile mükellef otoritelerin Rızasını almak mecburiyetindedirler.

Kanun, her ne namla olursa olsun, kommünü iz'âç edecek borçlara hassaten dikkat edilmesini âmirdir.

İktisadî vasfı haiz teşebbüsler kommün bütçesine bir varidat getirmelidirler. Her teşebbüsün varidatı, hiç olmazsa, masarifi kapamalı ve lüzumlu ihtiyaçların tatminini temin etmelidir. Binaenaleyh, prensip itibarile, istikbalde, bu gibi masrafları kapamak için bütçeden tahsisat almağa lüzum hasıl olmamalıdır.

C— Borçlar

Kommünlerin akdettiği istikrazlar, her devirde, tahdidi hükümlere tâbi olmuştur.

Kanunun esbabı mucibe lâyihasında «refah devirlerinde böyle bir tedbire lüzum hasıl olduktan sonra bugün için evleviyetle vücudu gayrikabili içtinaptır» denilmektedir.

«Son on sene zarfında kommünlerin umumî borçlanması öyle bir dereceyi bulmuştur ki artık buna tahammül etmek imkânı kalmamıştır». Bu gibi vaziyetlerin tekerrürüne mâni olmak için kanunun derpiş ettiği tedbirler nelerdir? Hiç bir kommün fevkalâde bütçe şeklinden maada hiç bir surette istikraz yapamaz.

Kontrolla mükellef otoritelerin Rızası alınmadan hiç bir istikraz tahvili ihraç edilemez.

İstikrazlar ancak fevkalâde ihtiyaçların başka türlü karşılanması mümkün olmadığı zaman aktedilebilirler.

Faiz ve amortismanın mecmuu varidat fazlasile veya masraftan tasarruf ile karşılanamayacaksa, kommün üzerine aldığı borcun varidat menbalarının heyeti umumiyesine tekabül edeceğini isbat mecburiyetindedir.

Kommün, istikraza teşebbüsten evvel adî bütçeden ayırdığı tahsisatla derpiş edilen istikraza karşılık olarak gösterilecek bir para toplamışsa bu isbat keyfiyeti tahakkuk etmiş addolunabilir. Bu kaideler, aynı maddede derpiş edilen diğer kaidelerle birlikte kommüne tam manasile sağlam ve emin bir kredi temin etmeyi istihdaf ederler.

Kommünler, mürakabe ile mükellef makamların Rızası olmadan hiç bir teminat gösteremezler.

Her istikraz tahvilâtı ihracı bir amortisman plânı ile birlikte olmalıdır. Bu plân da istikrazla birlikte mürakabe ile mükellef otoriteler tarafından tasdik edilmelidir.

Tekerrür edecek ihtiyaçlar için aktedilen istikrazlar o ihtiyaç kendini tekrar hissettirinceye kadar itfa edilmiş olmalıdır.

Esasen kanun istikrazı icap ettiren ihtiyacın yakın faydasının zayıf olduğu nisbette itfaya tahsis edilen miktarın çok olmasını âmirdir.

Amortismanına ayrılan meblâğlar başka yerlere sarfedilemezler.

Kommünlerin hazine ihtiyaçları için açtıracakları vezne kredilerinin tehlikeli olabileceğini kanun kabul etmiştir. Binaenaleyh bu noktayı da tanzim etmiştir.

Prensip itibarile her kommünün bu nevi krediden içtinap etmesi lâzım geldiği tasrih olunmuştur. Eğer, buna muvaffak olamazsa, kendisine kredi açtırabilirse de mürakabe ile mükellef otoritelerin tasdik ettikleri bütçe projesinde derpiş edilen azamî miktarı tecavüz edemez.

Bu nevi krediler âdi bütçe fasıllarından ödenmeli ve tediye herhalde dokuz ay içinde vuku bulmalıdır. Fevkalâde bütçe ihtiyaçlarına kat'iyen sarfedilmemelidir.

D— Bütçe

Kommünün malî senesi, devletin malî senesine tekabül eder. 1 nisanda başlar, 31 martta nihayet bulur.

Bourgmestre her malî yıl için bir bütçe nizamnamesi neşreder. Bu nizamname kommünün bütün masraflarının ve varidatının idaresinin içinde cereyan edeceği bir nevi kadro teşkil eder.

Bu nizamname bütçenin plânını, kommün vergilerinin miktarını, vezne kredilerinin ve istikrazların azamî miktarını tesbit eder.

Bu bütçe nizamnamesi kontrol ile mükellef otoritelere, malî senenin başlangıcından en geç bir ay evvel verilmelidir.

Bütçe plânı kommünün evvelden kestirilmesi mümkün

bütün varidat ve masraflarını ihtiva etmelidir. Keza mütevazin olmalı, masraflar evvelki yılların açığı da dahil olduğu halde varidatla kapatılmalıdır.

Kommünler varidatları masraflarını kapamadığı zamanlarda rüsum tarhedebilirler.

Prensip itibarile bütçe nizamnamesi kontrolla mükellef otoritelerin Rızasına tâbi değildir. Bu makamların tasdiki şu noktalara münhasırdır.

a) Vergi nisbetinin tesbiti, mürakabe ile mükellef makamlar kommünün tarhettiği rüsumun halkın tediye kabiliyeti ile mütenasip olup olmadığını tetkik ederler.

b) Vezne kredilerinin azamî miktarı, kanun bunların muayyen haddi aşmamasına ve miktarlarının kommün varidat ile mütenasip olmasına dikkat etmiştir.

c) Fevkalâde bütçede istikrazların miktarı.

Bütçe nizamnamesi neşredilmelidir. Zira mükellefleri fevkalâde alâkadar eder. Kanun 87 inci maddesile, malî senenin iptidasında bütçe nizamnamesinin kabul edilmediği ahvalde kommün hizmetlerinin yürümesini temin için bazı tedbirler almıştır.

Bütçe nizamnamesindeki miktarları Bourgmaster tecavüz edemez. Bu miktarlarla mukayyettir. Değiştiremez. Fakat bilhassa İktisadî teşevvüş devirlerinde en büyük itina ile hazırlanmış bütçe bile bazı tadilâta ihtiyaç gösterir. Bu halde kanun bütçe nizamnamesinde tadilât lüzumuna karar verir. Munzam bir bütçe nizamnamesi tanzim ile bu tadilât vücade getirilir. Bu nizamnameler evvelkinin tâbi olduğu kaidelerin hepsine tâbidirler.

Sene içinde aşağıdaki hâdiseler vuku bulacak olursa Bourgmaster munzam bir bütçe nizamnamesi vücade getirmek mecburiyetindedir.

1— Azamî tasarrufa riayet edildiği halde tahmin edilen müvazene temin edilemezse bu vaziyette munzam nizamname ile bu teavün temin edilir. Meselâ varidat arttırılır. Kanun, bu suretle, bütçede müteakip senelerde kapatılacak açıklar görmek istememiştir.

2— Bütçede tahmin edilen miktarı aşan ve tahsisatı hiç mevcut olmayan gayrikabili içtinap mühim masraflar çıkınca.

Bourgmestre bütçede derpiş edilen kredileri kullanmak mecburiyetinde değildir. Bilâkis makul ve tasarrufa riayet eden bir idarenin icap ettirdiği şekilde ve lüzum hasıl oldukça müracaat etmelidir.

Kanunun esbabı mucibe lâyihasında şu satırlar vardır: «Sazı kommünlerin içine düştükleri malî müşkülâta mazide bir vâkıa sebep olmuştur. O da bilâhara yapacağı istikrazlarla yapacağı masrafları kapayınca kadar fevkalâde bütçeyi adî varidat ile ve vezne kredileriyle beslemektir. Birçok hallerde kommünlerin bu tahminleri yanlış çıktığından bugün dahi altında ezildikleri birçok borçlar yüklenmişlerdir.»

Bu gibi hataların tekerrürüne mâni olmak için 90 inci madde masrafları tamamile ve kısmen fevkalâde bütçe menbalarile temin edilecek projelerin tatbiki için tahmin edilen varidatın depo edilmiş olmasını veya lüzum hasıl oldukça derhal temininin hukukan ve filem mümkün bulunmasını şart koşmuştur.

Miktarı tahmini aşan veya bütçede faslı bulunmayan masraflar ancak Bourgmestre'lerin Rızasile yapılabilir. Bourgmestre gayrikabili içtinap bir zaruret karşısında bu müsaadeyi verebilir.

Yukarıda zikredilen kaidelere riayet etmeyen kommün memur ve müstahdemleri bu hareketten mütevellit zararlardan kommüne karşı mes'ul olurlar. Bu mes'uliyetten ancak 39 uncu maddedeki şartlar dahilinde müstacel ihtiyaçları temin halinde kurtulabilirler.

E— Vezne, muhasebe ve tetkiki hesabat rejimi

Kanun, kommünlerin malî idarelerinde bir nevi önleyici kontrol ifasile iktifa etmeyip bütçenin tatbikinden sonra, aynı zamanda hesabatı tetkik işini de tanzim etmiştir.

Kanun vezne işlerinin her kommünde hususî bir memur tarafından idaresini emretmektedir. Tek vezne vardır ve

diğerlerinin merkezidir. Bütün vezneler merkezî vezneye tâbidir. Yeni malî senenin ilk rub'unda Bourgmestre geçen senenin bilaistisna bütün varidat masraflarının hesabını vermek mecburiyetindedir.

Bourgmestre hesaplarını belediye meclisi azalarının tetkikine arz etmek mecburiyetindedir. Bu hareketin ehemmiyeti nazarı itibara alınarak geçen müzakeratın bir zaptı tutulur. Her aza tahriren fikrini beyan etmek hakkını haizdir.

Hesabatı tetkik dairesi ihdas edilen kommünlerde Bourgmestre evvelemerde hesaplarını bu daireye tevdi mecburiyetindedir. Ancak bundan sonradır ki belediye meclisi azaları hesabatı tetkik eder.

Hesabatı tetkik dairesinin hakikî rolü nedir?

Bu dairenin muhtelif vazifeleri 97 inci maddede bildirilmiştir:

- a) Bütçe kredilerinin muayyen haddi aşmamasına dikkat,
- b) Muhtelif muhasebe kayıtlarının sıhhatinin temini,
- c) Varidat ve masarifata müteallik kanunî ve nizamî şartlara riayet edilip edilmediğinin tetkiki.

Bu daire vazifesini tam bir istiklâl içinde ve sırf kendi mes'uliyeti dahilinde yapar. Müşahedelerini nihaî bir raporla bildirir. Bu rapor belediye meclisinin müşahede ve müzakerelerde birlikte nezaretle mükellef otoritelere tevdi edilir. Bütün kısımların tetkikinden sonra mürakabe ile mükellef otoriteler Bourgmestre'lerin zimmetini tebric ederler. Bu tebric keyfiyeti hiç bir zaman belediye meclisinden sadir olmaz.

Her şehir, İdarî noktai nazardan ehemmiyetine binaen, bir hesabatı tetkik dairesi ihdas etmek mecburiyetindedir.

Diğer kommünlere gelince böyle bir dairenin ihdası arzularına tâbi bir şeydir. Binaenaleyh ancak lüzum hasıl olduğu ve yapılacak masraf o kommün idaresinin heyeti umumiyesinin ehemmiyetine tekabül ettiği zaman ihdas edilmelidir,

Bu daireye, bu azamî istiklâli temin edebilmek için kanun bazı tedbirler almıştır. Bu tedbirler şunlardır:

a) Daire, doğrudan doğruya Bourgmestre veya tayin edeceği muavine tâbidir. Binaenaleyh idareye müteallik hiç bir kısma dahil değildir.

b) Bu dairenin müdürü vazifesinin ifasında zarurî istiklâle tamamen sahip olabilmek için şahsan kendisine kuvvetli bir mevki temin edecek derecede ehliyet ve karaktere sahip olması lâzımdır. Bunun için bu müdürün tayin ve azli ancak kontrolla mükellef otoritelerin müsaadesine bağlıdır.

c) Aynı sebeplerden dolayı, bu dairenin müdürü mürakabe edeceği makamlara akrabalık bağlarıyla bağlı bulunmamalıdır.

b) Bilâhara kontrol edeceği işlere de iştirak etmemelidir. Hassaten kommün hesabına tediyata müsaade etmesi veya tediyyatta bulunması memnudur.

Hesabatın tetkiki işinden maada vazifeler de bu daireye tevdi edilebilir. Bu vazifeler 102 inci maddede sayılmıştır.

V—Kommün idaresinin mürakabesi

Kommünü mürakabe etmek, kanun ve Führer'in arzularına muvafık şekilde hareket etmesini temin etmek vazifesi devlete aittir.

Bu mürakabe kommünlerin hiç bir suretle ne karar verme kudretini, ne de mes'uliyet zevkini eksiltmemeli, bilâkis takviye etmelidir.

Mürakabe makamları kommün idarelerine tesir yapmamalı, bütün teferruata karışmamalı ve noktai nazarlarını kabul ettirmeğe uğraşmamalıdır. Kommün hukukunu muhafaza, kanuna muhalif veya kanunsuz hareketi tecziye için müdahalede bulunmak bilhassa vazifeleridir. Daima menfaati âmmenin istilzam ettiği şekilde lüzumunda süratli, sert ve yerinde tedbirler alarak hareket etmelidirler.

Kommün idaresile devletin yüksek iktidarının takip ettiği gayeler arasında ahengi temin etmekten ibaret olan

umumî hedefleri ehemmiyetli ve vâsidir. Pek vazih hudutları yoktur.

Yüksek mürakabe Reich'in Dahiliye Nazırı tarafından yapılır. Zira bir taraftan, kanunun mer'iyete girmesile kommün idaresinin esasını teşkil eden vahdet fikri, diğer taraftan da en mühim kararların merkezî iktidarda temerküz ettiği nazarı itibara alınırsa bu hükmün tabiliği meydana çıkar.

Dahiliye Vekili hangi makamların yüksek mürakabe otoriteleri, hangi makamların kontrol otoriteleri olduğunu tayin eder.

Dahiliye Vekili tarafından yapılacak bu taksim ve tefrik Reich'in Almanyada yaptığı reformun neticesinde muhtelif makamların silsilei meratibi tesbit edildikten sonra bir mana ifade edecektir.

Mürakabe ile mükellef makamlar her aman kommün işlerine dair malûmat istiyebilir. Şehadetlere müracaat ve vesaiiki tetkik edebilir. Bourgestre'in kanuna ve devletin umumî prensiplerine muhalif kararlarını nakzedebilir.

Bourgestre mühim bir meselede karardan veya pek lüzumlu nizamnameleri neşirden istinkâf eder, ihmal gösterirse mürakabe ile mükellef makamlar muayyen bir müddet zarfında işin icabını yapmağa Bourgestr'i icbar ederler. Kendileri verilecek kararın muhteviyatını Bourgestr'e bildirirler.

Bu son vaziyette, kommünün yapmak mecburiyetinde olduğu, fakat ihmal ettiği işlerin ifasını temin için mürakabe ile mükellef makamlara kommün bütçesine lüzumlu meblâğı ilâve ettirmek hakkını vermek icap edeceği esbabı mucibe lâyihâsından anlaşılmaktadır.

Mürakabe ile mükellef makamlar, kommün idaresinin yerine kaim olarak verdiği kararları, kommün hesabına olarak ya bizzat ifa veya başkalarına yaptırırlar.

112 inci madde diğerlerinden daha mühim bir mürakabe vasıtasını ileri sürmektedir. Bu madde, bu makamlara kommün vazifelerinin ifasını temin edecek ve masrafı kom-

müne ait olacak bir mandater tayini salâhiyeti vermektedir.

Her kommün mürakabe ile mükellef makamların takyidatına karşı, bu makamların müdahale tarihinden itibaren iki hafta zarfında itiraz edebilir. Bu itiraz daha yüksek otoriteler tarafından tetkik edilir. Bu usul eski kanunun mer'î olduğu zamanlardaki idari mahkemeye müracaatın yerine kaim olmuştur. Menfaatlerin çarpışmasına mâni olmak ve kommünün hukukunu sıyanet etmek için 115 inci madde kommünün Bourgmestre'e karşı harekete geçmesinin mürakabe ile mükellef otoriteler tarafından mümkün olacağını kabul etmiştir.

Aynı sebeplerden dolayı kanun, Bourgmestre ile kommün arasındaki yapılacak mukavelelerde mürakabe ile mükellef otoritelerin Rızasını istihsale lüzum göstermiştir.

Kommün hakkında cebren icra usulü ancak 116 ıncı maddede yazılı şartların tahakkuku halinde mevzuu bahsolabilir.

VI— Netice

30 İkincikânun 1935 kanunu Alman kommünlerine yeni bir hayat şekli verdi.

Gerçi kanun devletin üstünlüğünü ve bu tefevvukla kommün muhtariyetinin bakasım telif etmeği kabul etmiştir. Fakat aynı zamanda kommün muhtariyetinin karakterlerini temelinden değiştirmiştir.

Kommün idaresinin heyeti umumiyesi tamamen tadil olunmuştur. Kommün şefi, Bourgmestre artık müntahap değildir. Yüksek makamların tayini ile iş başına geçecektir. Bu tayin keyfiyetinde devletle kaynaşan Nasyonal - Sosyalist partisinin himayekâr yardımı da esas rolü oynıyacaktır.

Parti mümessili de Führer'in tevkil ettiği zat tarafından tayin edilir.

Bourgmestre'in yanında her zaman olduğu gibi bir belediye meclisi bulunmaktadır. Fakat bu meclis ancak nasihat verecek, istişarî fikir beyan edecek vaziyettedir.

Bundan maada, Nasyonal - Sosyalist partisinin mümessili belediye azalarım tayin ettikten başka Bourgmestre'in birçok ehemmiyetli kararlarına iştirak etmektedir.

Görülüyor ki Nasyonal - Sosyalist partisinin nüfuzu bu kanunla daha ziyade kuvvetlenmiştir. Bundan sonra Reich'in bütün kommnlerinde kendisini gösterecek ve Führer'in prensibi; «yukarıdan aşağıya doğru otorite, aşağıdan yukarıya doğru mes'uliyet» umumî bir tatbik sahası bulacaktır.

Diğer taraftan merkezi iktidar ile kommünler arasında sıralanan ve kommünler üzerinde İdarî vesayet hakkım istimal eden makamlar hem devletin, hem Nasyonal - Sosyalist partisinin otoriteleri olduğundan kommünlerin devlet hayatımın bütünlüğü içinde erimesi gittikçe bariz bir Şekil almıştır.

Bu sebepten dolaydır ki kanun «kommnlerdeki hayatım devletin refahı, umumun refahı ile hemahenk olarak tanzimini» istiyor.

Kanunu hazırlayanların fikrine göre, eski mevzuatın hüküm sürdüğü zamanlarda devlet kommün hayatımın gittikçe uzaklaşıyordu. Kommünler üzerinde uzaktan bir nezaret ile iktifa ediliyordu.

Devletin bu vaziyeti devlet ile kommün arasında uzun didişmeye sebebiyet verdi. İdarî mahkemeler üzerinde devlet ile kommün kendi tasarruflarımın veya iddialarımın kanuna ve nizamata uygun olduğunu müdafaa edip duruyorlardı. Devletin «azası meyanında bulunan teşekküllere karşı kendi hakimiyet tasarruflarımın kanuna uygunluğunu müdafaa ettiği» görülüyordu.

O zaman mer'i bulunan teorilerin kommünlerin vaziyetleri dolayısile bu gibi hal çareleri tesirsiz kalmağa mahkmdu.

Böyle bir noktai nazar, bundan sonra, devletin yeni bünyesi ile, ferdi temayüllere karşı kolektif ruhun mutlak üstünlüğünü kabul eden yeni doktrin ile gayrikabili telifdir.

Bu sebepten dolaydır ki kanun kommün teşkilatımın devlet faaliyeti içine ithal etti. Bunu da yalnız devlet ile

kommün arasında bir ihtilâf zuhurunu bertaraf etmek için değil, aynı zamanda devletin umumî siyaseti ile kommünlerin faaliyeti arasında en küçük bir ayrılığı ortadan kaldırmak maksadile yaptı. Filhakika kanun kommün faaliyetinin daima ve herhalde devletin gayeleri ve takip ettiği prensipleri ile ahenktar olmasını emretmekte devletin komimin işlerine daima müdahale edebileceği prensibini tanımaktadır.

Bu noktai nazardan hareket ederek devlet, kommünlerin birlikler halinde birleşmesini, şu veya bu suretle, miktarlarının azaltılmasını ve böylece otoritesinin bunlar üzerinde daha kolaylıkla kullanılması imkânının elde edilmesini derpiş etmektedir.

30 İkincikânun 1935 kanunu bu gayeye varmak için kat'î ve değişmez hiç bir kaide koymuş değildir. Filhakika memleketin tarihi, coğrafi, İktisadî ve demografik noktai nazarlardan muhtelif mıntakaları olması buna imkân vermiyor.

Fakat kanun, evvelâ, her kommün arazisinin, sakinlerin mahallî tesanüdünü temin ve kommünün umumî vazifesini ifadaki ehliyetini muhafaza edecek surette tayin olunmasını emrediyor. Diğer taraftan kommünlerin arazi hudutları umumî menfaat ve umumî refah icap ettiği zaman mafevk makamlar tarafından daima tadil edilebilecektir.

Kanun daha ileriye gitmiş ve 120 inci maddesi ile kommünlerin mafevk makamlar tarafından kommün birlikleri haline ifrağ edilebileceğini kabul etmiştir.

Kanunun çizdiği bu salâhiyetler mafevk otoritelere vazifelerini yapamadıkları telâkki edilen küçük kommünleri ilga hakkı vermektedir. Vaziyete göre bunlar daha büyük kommünler içinde eritilecekler, yahut şahsiyetleri hiç kaybolmadan başında meslekten yetişme bir Bourgmestre bulunan kommünler birliği haline getirileceklerdir.

Bu şıklardan hangisinin faydalı ve muvafık olacağını tayini yüksek idareye aittir.

Nihayet, kanun vazılarının gözettiği en son nokta bü-

tün Reich'in heyeti umumiyesi için evvelce muhtelif rejimlere tâbi olan kommün idarelerinin mutlak vahdeti prensibidir. Bu vahdet aşağıdaki prensiplerin tatbikat sahasına intikali ile tahtı temine alınmıştır.

a) Kanun bütün kommünlere şamildir. Yalnız ayrı bir rejime, hususî bir kanuna ihtiyaç gösteren Berlin bundan müstesnadır.

b) Kommünlere yeni vazifeler ancak bir kanun ile verilebilir.

Kommünlere devletin vazifelerinden biri verilmek istenirse bir kanun lâzımdır. Yine aynı surette imtiyazlarına müdahale ancak bir kanunla mümkündür.

c) Bu kanunların tatbiki için neşredilen talimatnameler daima aynı olan (Reich Dahiliye Vekili) bir otoritenin tasdikine muhtaçtır.

d) Reich kommünlerinin yüksek kontrolünü elinde bulunduran Dahiliye Vekilidir.

Buna binaendir ki, 30 İkincikânun 1935 kanununun preanbül'ünde bu kanunun yeni devletin temel kanunlarından birini teşkil ettiği söylenmektedir. Filhakika fırkanın devlet içinde kaynaşmasını temin etmekte ve Nasyonal - Sosyalist fırkasının telâkkillerini en küçük kommünlere kadar yaymaktadır. Kanun diğer bir noktai nazardan da çok ehemmiyetlidir: Zira kanunun umumî hatlarından «Reich'in yeniden inşasını tamamlamak» gayesi bütün vüzuhiye meydana çıkmaktadır.

Çeviren:

Hasan Şükrü Adal

